

LETO XXII. Štev. 117
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

LJUBLJANA JE SPREJELA NOSILCE VSEH SLOVENSКИH ŠTAFET

Slovenija čestita predsedniku Titu

Na svečanosti sta govorila Franc Kimovec-Ziga in generalni podpolkovnik Nikola Karamović

Včeraj popoldne so v praznično razpoloženi Ljubljani sprejeli nosilce štafetnih palic s pozdravi predsedniku Titu ob 64. rojstnem dnevu. Slovenske štafete so predvčeršnjim in včeraj krenile iz Zeleznihi dveri, Dolnje Lendave, Crnomlja, Boveca, Kopa in z vrha Triglava. Nosilci pozdravov vojaških enot pa so prišli iz Postojne in Maribora. Svečanosti ob sprejemu štafetnih palic se je udeležilo nad 5000 Ljubljančanov. Na slavnostni tribuni so se zbrali organizacijski sekretar Glavnega odbora SZDL Franc Kimovec-Ziga, člani CK ZKS Boris Zihler, Franc Perovšek in Ivan Regent, generalni podpolkovnik Nikola Karamović, državni podsekretar za finance Zoran Polič, sekretar Okrajnega komiteja ZKS Janez Vipotnik, predsednik OLO Ljubljana dr. Marijan Dermastia in predsednik «Partizana» Slovenije Mitja Ribičič.

staciji. Vsega, kar mi čutimo zanj in kar čuti on za nas, se ne da izraziti z besedami... Ni preveč, če rečemo, da je naša domovina z dragim Titom vest človeštva v boju za zmago naprednega sveta... Njegova osebnost je harmonično zlita z usodo naših narodov in mednarodnega socializma... Ob koncu pa je ponovno izrekel: »Mi smo Titovi, Tito je naš!«

Spregovoril je tudi generalni podpolkovnik Nikola Karamović. V nekaj besedah je izrazil veliko ljubezen vojakov in oficirjev do svojega voditelja.

Začuli so se zvoki pesmi o Titu. Saša Bižal iz Kočevja je

PO VSEJ PRIMORSKI PRISRČEN SPREJEM TITOVE ŠTAFETE

Nosilci štafetne palice iz koprskih občine so odpravili včeraj zjutraj iz Plavlj v spremstvu motočastnikov proti Skofljici in Dekanom. V Plavljah in Dekanih sta bila krajša mitinga, nato pa je štafeta nadaljevala pot proti Kozini, Divači in Sežani. Prebivalstvo vseh krajev, skozi katere so tekli nosilci štafetnih palic, jim je priredilo pristrčen sprejem. Posebno lepa slovesnost je bila v Sežani, kjer so razen koprskih sprejeli tudi štafeto konjenikov iz Lipice. Sekretar občinskega odbora SZDL Bogdan Bukovec je



Saša Bižal izroča triglavsko štafeto palico Francu Kimovcu-Zigi

sprejel glavno štafeto palico. Zaigrala je koračnica in skupina nosilcev je stekla proti središču mesta in nato proti Dolenjski. Tam nekje pred Rudnikom ji je poslednji Ljubljančan pomahal v pozdrav.

prebral na mitingu pozdravno pismo kraškega prebivalstva predsedniku Titu, čestitkam pa se je v imenu granicarjev pridružil tudi komandant obmejne posadke. Pri Razdrtjem se je koprski (Nadaljevanje na 2. strani)

POZDRAVI S TRIGLAVA IN Z JESENIC

Glavna štafeta slovenskega naroda je krenila včeraj zarana z vrha Triglava, pokritega s snegom. Slovenski planinci, nosilci štafete, so se vzpeli že v petek zvečer do Doma na Kredarici (2500 m). Skupina planincev je krenila včeraj z vrha in se po globokem snegu jela spuščati v dolino. Bilo je mrzlo megleno vreme. Toda izkušeni in smeli gorniki so bili že dopoldne v dolini Vrat, okrog enajste pa v Mojstrani.

Po kratkem premoru je štafeta, ki so jo pozdravili prebivalci Mojstrane, krenila proti Jesenicam, kjer so jo Jeseničani prav tako sprejeli in toplo pozdravili. Čeprav je bil delovni dan, se je na Jesenicah na Cankarjevem trgu zbralo več sto ljudi. Štafeto sta pozdravila predsednik Občinskega LO Maks Dolinar in predstavnik jeseniške železarnice Franc Arh ter sporočila za predsednika Tita najboljše želje prebivalstva tega industrijskega središča. Malo pred poldnem je štafeta odšla naprej - proti Ljubljani.

Na turneji po Kaliforniji

je naš veleposlanik Leo Mates s svojimi predavanji in izjavami po radiu in televiziji vzbudil veliko zanimanje za našo deželo

Washington, 19. maja. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v ZDA Leo Mates se je te dni uradno mudil v zahodnih deželah ZDA. Med drugim je v Los Angelesu prisostvoval svečani seji Mestnega sveta, na kateri je predsednik Sveta v pozdravnem govoru poudaril veliko vlogo jugoslovanskih izseljencev pri razvoju Kalifornije. Jugoslovanski izseljenci so mu priredili svečan banket. Med sedemnajsturnim potovanjem so veleposlaniku Matesu na čast priredili več sprejemov. V San Pedru je sprejemu prisostvoval med drugim tudi šef demokratske skupine v kalifornijskem predstavniškem domu Tomič, ki je po poreku Jugoslovčan. V San Franciscu je veleposlanik Mates obiskal župana. Veleposlanik je imel na tem potovanju tudi šest predavanj na raznih univerzah ter v društvenih in zunanje-političnih vprašanjih. Razen tega je imel dva sestanka z novinarji in dva razgovora s sodelavci radijskih in televizijskih družb. Govoril je o jugoslovanski zunanji politiki. Za predavanja in razgovore z novinarji je bilo živahno zanimanje, izpričano pa je bilo tudi razumevanje, posebno še za napore Jugoslavije za izboljšanje mednarodnih stikov. Mnogi poslusalci so po teh predavanjih poudarili, da so imeli med svojim bivanjem v Jugoslaviji priložnost spoznati to deželo. Ves čas obiska so veleposlanika Matesa povsod prijateljsko sprejeli njegove odgovore na vprašanja pa so sprejeli z velikim odobravanjem.

URADNO POROČILO O FRANCOŠKO-SOVJETSKIH RAZGOVORIH

Načela sporazumevanja uveljavljena tudi med Francijo in Sovjetsko zvezo

Nadaljnji napori za razorožitev - Tudi druga pereča mednarodna vprašanja naj bi se uredila v okviru OZN - Poglobljanje gospodarskih in kulturnih stikov med Sovjetsko zvezo in Francijo

Moskva, 19. maja. Po včeraj zaključenih državnih razgovorih sta bila danes še dva sestanka francoskih in sovjetskih državnikov, ki sta bila posvečena sestavi zaključnega uradnega poročila. Popoldne so sovjetski državni predstavniki francoskim gostom svečan sprejem, zvečer pa je bilo objavljeno uradno poročilo o razgovorih.

Na svečanem sprejemu v Georgijevski dvorani Kremlja je imel predsednik sovjetske vlade Bulganin govor, v katerem je poudaril, da je delo obeh delegacij zdaj končano. V naših razgovorih, je dejal Bulganin, smo obravnavali najvažnejše mednarodne probleme in vprašanje stikov med obema deželama. Bulganin je potem poudaril, da je bilo v francosko-sovjetskih razgovorih najznačilnejše to, da sta obe strani govorili odkrito. »Obe strani sta si prizadevali, da bi razumeli druga drugo in našli pot k ureditvi še neurejenih mednarodnih problemov.«

Predsednik francoske vlade je potem enako poudaril, da so razgovori s Sovjetsko zvezo omogočili, da so v prijateljskem vzdušju in odkrito proučili mednarodne probleme, ki so zelo važni za mednarodne stike. Na tiskovni konferenci, ki je bila neposredno po podpisu poročila in Molletovega govora po radiotelevizijski mreži, je francoski premier izjavil: »Direktni rezultati sovjetsko-francoskih razgovorov so v besedilu poročila, vendar so mnogi važnejši rezultati, ki izhajajo iz duha besedila.« Na koncu je rekel, da so Bulganina, Hruščeva in Molotova povabili na obisk v Francijo, vendar datum zaradi preobremenjenosti z mednarodnimi dogodki ni bil preciziran.

Nocoj je bil v Kremlju podpisana komunikacija o sovjetsko-francoskih razgovorih, ki so se začeli 17. t. m. Komunistična sta podpisala predsednik sovjetske vlade Bulganin in predsednik francoske vlade Guy Mollet. Po podpisu komunikacije je Hruščev, ko je podal roko Guyju Molletu, dejal: »Sodim, da to ni zaključek, marveč šele začetek.« Guy Mollet se je s tem strinjal, prav tako pa tudi sovjetski zunanji minister Molotov. V komunikaciji je rečeno, da smatrata vladi obeh dežel razorožitev za nujen mednarodni problem in poudarjata bistveni pomen jedrske razorožitve in uporabe jedrske energije izključno v mirolnih namene. Obe vladi bosta nadaljevali napore, da bi prišlo do sporazuma o takojšnjih ukrepih, usmerjenih na pomembno zmanjšanje oborožitve pod ustreznim nadzorom. Francoska vlada v zvezi s tem priznava pomen nedavnega ukrepa sovjetske vlade o nadaljnjem zmanjšanju oborožitve in vojaških kontingentov. Glede gospodarske pomoči nezadostno razvitim deželam so sovjetski voditelji naklonjeni osnovnim zamislim francoske vlade, pridržujejo pa si pravico, da kasneje razlože svoje stališče o načinu, kako bi uresničili ta načrt. Glede bližnjega vzhoda bosta obe vladi podpirali pobude OZN za mirolnjubo ureditev spornih vprašanj med arabskimi deželami in Izraelom. Obe vladi pozdravljata prispevek predsednikove ženevske konference o Indokini k uveljavitvi ženevskih sporazumov in uveljavitvi miru v Jugovzhodni Aziji. Glede Alžira so sovjetski predstavniki izrazili upanje, da bo francoska vlada uredila ta omejni problem, kakor bo ustrezalo duhu našega časa in interesom narodov. Obe vladi sta se sporazumeli o razvoju francosko-sovjetskih trgovinskih stikov. Septembra se bodo v Parizu začela pogajanja o triletnem sporazumu o blagovni izmenjavi. Sovjetski predstavniki so izjavili, da bi bilo možno - če ne bi bilo omejitev in trgovinske diskriminacije - blagovno izmenjavo med obema deželama povečati približno za trikrat v primerjavi z letom 1955. Sporazum o kulturnem sodelovanju določa povečanje kulturne, znanstvene in tehnične izmenjave. Francija je pripravljena povabiti skupino sovjetskih inženirjev, da bi si ogledali naprave francoske komisije za atomsko energijo.

Ze precej pred 17. uro so se napolnili pločniki ob glavnih ljubljanskih ulicah. Največ ljudi pa je hitelo pred okrašenim tribuno pred Narodnim domom. Ob straneh Prešernove ceste so stale pionirke v telovadnih oblekah. Pred slavnostno tribuno so se postavili člani Partizana s svojimi prapori.

Zvok fanfare je naznanil pričetek svečanosti. Po Prešernovi cesti je v enakomernem koraku prišlo pet postavnih telovadcev v dolgih belih hlačah. Z nasprotni strani so prišli nosilci štafete s Triglava, iz Zeleznihi dveri in Dolnje Lendave ter vojaške

Svetozar Vukmanović v Hamburgu in Stuttgartu

Bonn, 19. maja (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović, ki po zaključku uradnega dela obiska v Zahodni Nemčiji potuje po deželi, je bil danes v avtomobilski tovarni »Mercedes« v Stuttgartu. V družbi z jugoslovanskim veleposlanikom v Bonnu dr. Mladenom Ivekovićem si je z zanimanjem ogledal obrate velike tovarne. Vukmanović je bil včeraj v Hamburgu, kjer si je ogledal pristanišče naprave in ladjedelnice ter bil gost na kosilu, ki mu ga je priredil mestni senat.

PRIJATELJSKI OBISKI

Včeraj je prispela v Beograd delegacija brazilskih parlamentarcev - Še za ta mesec sta napovedana obiska delegacije bolgarskih poslancev in francoskih socialističnih občinskih svetnikov

Beograd, 19. maja (Tanjug). Popoldne je prispela v Beograd brazilska parlamentarna delegacija s podpredsednico zunanje-politične komisije Ivetto Vargas Tatschovo na čelu. Delegacija je povabila na obisk Zvezna ljudska skupščina in bo ostala v naši državi šest dni.

Na zemunskem letališču so delegacijo sprejeli tajnik Zvezne ljudske skupščine Mitar Banić, predsednik skupščinskega odbora za zunanje zadeve Veljko Vlahović in drugi.

Vodja delegacije Ivette Vargas Tatsch je dala na letališču naslednjo izjavo: »Zelo mi je ljubo, ker prihajamo v Jugoslavijo. Prinašamo prijateljske pozdrave ljudstva in delavcev Brazilije jugoslovanskim narodom.«

Nocoj je brazilске poslance sprejel predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, nato pa so bili gostje na večerji, ki jo je pri-

redil predsednik zunanje-političnega odbora Zvezne ljudske skupščine Veljko Vlahović.

Konec maja bo prispela k nam delegacija bolgarskega parlamenta in bo tako vrnila obisk jugoslovanski parlamentarni delegaciji, ki je bila prejšnji mesec v Bolgariji. Vodil jo bo predsednik zunanje-politične komisije Narodnega sobranja Dimitir Ganev. Delegacija bo štela 16 članov in v njej bosta poleg drugih pravosodni minister Radi Najdenov in kmetijski minister Stanko Todorov.

Bolgarski poslanci bodo pri nas na obisku 16 dni in bodo potovali po Srbiji, Hrvatski, Sloveniji in Makedoniji.

Nekaj dni prej pa pride na obisk delegacija Socialistične federacije kantonalnih in občinskih svetnikov. Pri nas se bo mudila 14 dni.

Francoski socialisti bodo obiskali številne kraje in si ogledali več državnih ustanov. Izrazili so željo, da bi se čimbolj vsestransko seznanili z jugoslovanskim sistemom notranje samouprave.

Delegacijo bo vodil generalni svetnik departamenta Seine in župan mesta Puteaux Georges Dardel. Delegacijo bo tudi sprejel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj.

Naša mladinska delegacija prispela na Kitajsko

Peking, 19. maja - Agencija »Nova Kitajska« poroča, da je danes prispela v Peking jugoslovanska mladinska delegacija, ki so jo na letališču sprejeli predstavniki kitajske mladinske demokratske lige.

V izjavi, ki jo je dal na pekinškem letališču vodja jugoslovanske delegacije Milijan Neoritič, je poudarjeno, da bo obisk prispeval k prijateljstvu in zbliznanju obeh dežel.

Češkoslovaški poslanci na poti po Hrvatski

Zagreb, 19. maja (Tanjug). - Delegacija ljudske skupščine Češkoslovaške, ki se že dva dni mudi na Hrvatskem, je danes dopoldne obiskala tovarne Rade Končar, Prvomajsko in Tvornico parnih kotlov.

Popoldne si je ogledala Zagreb. Klub ljudskih poslancev Sabora Hrvatske je gostom nocoj priredil večerjo. Potem so odpotovali v Osijek. Obiskali bodo tudi kmetijsko-industrijski kombinat »Belje«, nato pa Novi Sad.

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 20. maja
Menjačnice oblačno. Popoldne nagnenje h krajevnim ploham. Temperatura brez sprememb.
Stanje vremena:
Sirjenje frontalnih motenj preko naših krajev se nadaljuje, vendar se njih glavni del še zadržuje na Alpah.

PRED ROJSTNIM DNEVOM PREDSEDNIKA REPUBLIKE

Štafeta LR Slovenije v pozdrav tovarišu Titu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Štafeti pridružila štafeta goriškega okraja. V Postojni je sprejelo obe štafete nad tisoč ljudi, pri Planini pa so izročili tekaški palice štafeti ljubljanskega okraja. Ilirsko Bistriška štafeta je zjutraj nadaljevala pot iz Knežaka proti Pivki, v Postojni pa se je pridružila koprski in goriški štafeti.

VESELO PRICAKOVANJE V CELJU

Včeraj že pred osmo uro zjutraj je več tisoč mladine in odraslih napolnilo trg V. kongresa in Trg svobode v Celju. Medtem ko je več tisočglava množica veselo razporejena pričakovala nosilce republiške štafete palice, so se na okrašenem balkonu bivšega Magistra druga za drugo vrstile lokalne štafete. Delovni kolektivi, organizacije, pionirski odredi in drugi so izročili predsedniku občinskega ljudskega odbora Celje Andreju Svetku desetice štafetnih palic s pozdravi in željami tovarišu Titu za 64. rojstni dan. V mesto so se stekale tudi številne štafete iz okoliških krajev celjskega okraja. Množica na trgu je burno pozdravljala nosilce štafetnih palic. Posebno pozornost so vzbudili mladi konjeniki s Kozjanskega, oblečeni v narodne noše. Poslednja med štafetami je prispela na Trg V. kongresa glavna republiška štafeta. Štafeto palico v obliki klopota — simbola Slovenskih gor, je sprejel predsednik občine Andrej Svetek ter jo nato predal nosilcem »Partizana« Celje-mesto. Republiška štafeta je potem nadaljevala pot proti Zidanemu mostu.

CESTITKE IZ ZASAVJA

V Zasavju so politične, množične in telesnovzgojne organi-

zacije tudi letos vzorno pripravile Titovo štafeto, s katero delovni ljudje vsako leto pošiljajo maršalu Titu svoja goreča in

fetno palico tekačem trboveljskega okraja, ti pa so jo potem skozi Zidani most, Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ponesli do Vač,



Svečanost je zaključena; nosilci štafetnih palic so ponovno krenili na pot

iskrena voščila za rojstni dan. V posameznih večjih krajih: v Trbovljah, Radečah, Hrastniku in v Zagorju so bile ob predajah štafetnih palic navdušene manifestacije, ki se jih je udeležilo nekaj tisoč prebivalcev.

Vsi kraji, skozi katere so tekle glavne in stranske štafete proge, so bili včeraj že zarana odeli v zastave, cvetje in zelenje. Po glavni in stranskih progah, ki so v celoti merile nad 170 km, je teklo okoli 1400 nosilcev štafetnih palic. Pisane skupine tekačev v športnih dresih, rudarskih in gasilskih uniformah in drugih krojih so se priključevale glavni štafeti Slovenije, ki je v Gračnici pri Rimskih toplicah včeraj ob 10. uri predala šta-

kjer so jo ob pol dveh popoldne predali tekačem ljubljanskega okraja. Razen iz posameznih naselij so posebne štafete nosile pozdrave tudi s Kuma, z Mrzlice in s Partizanskega vrha.

NAD 2000 NOSILCEV ŠTAFETNIH PALIC V PTUJSKEM OKRAJU

Kot prva je prispela v četrtek v Ptuj štafeta brodarjev. Trinajst pisanih kanujev in kajakov, ki jih je pozdravil v imenu Ljudske tehnike Stane Vičar, je po krajšem pristanku nadaljevalo pot po Dravi v Varaždin.

Skupna dolžina vseh štafetnih poti v ptujskem okraju je znašala 585 km, v štafetah pa je sodelovalo 2058 tekačev. V petek je na Trg mladinskih delovnih brigad prispela republiška štafeta, ki jo je pozdravil v imenu Okrajnega odbora SZDL Vladimir Bračič. Po prevzemu številnih čestitk iz ptujkega okraja je štafeta nadaljevala pot v Maribor.

Istega dne popoldne je skozi Ptuj prihajala konjeniška štafeta iz Ljutomera na poti v Zagreb in nato dalje v Beograd. Tudi to štafeto je pozdravilo večje število Ptujčanov.

Priznane počastitve 20. obletnice tekstilne stavke na Gorenjskem

Pri Okrajnem odboru SZDL Kranj so formirali odbor, ki vodi priprave za počastitev 20-letnice velike tekstilne stavke v Sloveniji. Ta slovesnost bo sredi septembra. Zgodovinska komisija pripravljala odziva bo ob tej priložnosti izdala poseben Zbornik, ki bo opisal delavske gibanje v Sloveniji pred to stavko, med stavko in po njej. Razen spominov udeležencev stavke bo v Zborniku prikazan tudi razvoj gospodarstva in delavskega upravljanja po vojni.

Predsednik republike — pokrovitelj filmskega festivala v Pulju

Predsednik republike Josip Broz Tito je prevzel pokroviteljstvo nad III. festivalom jugoslovankega filma, ki bo od 14. do 25. julija v Pulju.

Delegacija ZB bo obiskala Poljsko

Ob proslavi osvoboditve poljskega mesta Oswiecizma (Auschwitz), v katerem je bilo med drugo svetovno vojno zloglasno hitlerjevsko koncentracijsko taborišče, bo Zveza borcev Poljske priredila od 22. do 29. maja mednarodni teden solidarnosti pristašev odpora. Proslave se bodo udeležili predstavniki 21 dežel. Zveza borcev Jugoslavije bosta zastopala člana njenega Centralnega odbora Boško Krstić in Janez Vipotnik.

Pomoč španskemu Združenju antifašističnih invalidov

Zveza borcev in Zveza vojaških vojni invalidov Jugoslavije sta dali 400.000 din pomoči španskemu Združenju antifašističnih invalidov, živčih v Franciji. To združenje se je marca obrnilo na jugoslovanke organizacije bivših borcev s prošnjo, v kateri so bile opisane razmere, v katerih žive španski invalidi-antifašisti. Pomoč je bila dodeljena za nakup obleke, obutve in ostalih potrebnih stvari.

TRGOVINSKA MENJAVA MED FLRJ IN BRAZILIJO NARASCA

Lani desetkrat večja vrednost našega izvoza kakor leta 1950

Beograd, 19. maja (Tanjug). Narasčanje trgovinske menjave med Jugoslavijo in Brazilijo v zadnjih letih je doseglo lani posebno visoko raven. Vrednost našega izvoza je bila lani več ko desetkrat večja kakor leta 1950 in je znašala blizu 15 milijonov dolarjev. Tudi uvoz Jugoslavije iz Brazilije se je znatno povečal — od 2,6 milijonov dolarjev leta 1950 na 13,9 milijonov lani. Naši gospodarski krogi so pozdravili to z zadovoljstvom tembolj, ker kaže, da se bo lahko menjava še bolj povečala.

Brazilski trg je vedel do leta 1950 samo za nekaj jugoslovanških izdelkov, v glavnem izdelkov kemijske industrije. Zadnje čase pa prodamo na tem trgu tudi čedalje več drugih industrijskih izdelkov — raznih motorjev, električnih vrtilnih strojev, žerjavov, kmetijskih strojev, stružnic, transformatorjev itd. Ugodna sestava dosedanje menjave, kakor tudi tehnični napredek v industriji obeh dežel bosta važen moment na pogajanjih o nadaljnji trgovinski menjavi med Jugoslavijo in Brazilijo.

Pogajanja se bodo začela letos junija in vse kaže, da bodo važna faza v gospodarskih stikih med obema deželama. Naša industrija lahko ponudi mnogo večjo izbiro izdelkov, na primer mostne konstrukcije, manjše hidrocentrale in ladje. V skladu s to razširitvijo bi se povečal tudi naš uvoz iz Brazilije, zlasti kave, kakaa, bombaža in podobnih pridelkov. Naši izvozniki razen tega poudarjajo, da je pot k povečanju menjave olajšana tudi s sistemom kreditiranja, ki smo ga zadnje čase sprejeli v izvozni politiki, da pa so potrebni veliki naporji za odstranitev ovir bolj tehnične kakor gospodarske narave. Ovine so se pokazale v začetku letošnjega leta in vplivale so na občutno zmanjšanje menjave v prvem četrtletju.

V krepitvi gospodarskih stikov med Jugoslavijo in Brazilijo sta zelo važni tudi mešani komisiji, upostavljeni predlanki v Beogradu in v Rio de Janeiru. Njihova naloga je organizirati in olajšati promet ter pomagati, da se predstavniki brazilskega gospodarstva seznanijo z možnostmi jugoslovankega trga oziroma naši z brazilskim in podobno. Delo teh zbornic je že rodilo lepe sadove in zato gospodarski krogi obeh dežel menijo, da je zelo koristno.

KAJ PRAVIJO V SLOVENIJI O ŠOLSKI REFORMI

Nekaj pripomb in predlogov v poročilih s sestankov prosvetnih delavcev

Ljubljana, 19. maja (Tanjug). V Sloveniji se bliža koncu razprava o šolski reformi. To razpravo so v začetku minulega meseca začeli prosvetni delavci, šolski svetci, zainteresirane ustanove in organizacije. Razprava je že pokazala, da večina prosvetnih delavcev v republiki razume potrebo po uvedbi reformirane obvezne osemletne šole, odobrava pa tudi načela, ki jih je zvezna komisija za šolsko reformo razložila v dveh dokumentih — o organizaciji obvezne šole in o izobraževanju učiteljev za te šole.

Komisija za proučevanje šolstva pri Republiškem svetu za prosveto je prejela poročila o razpravah na sestankih prosvetnih delavcev v vsej Sloveniji, ki vsebujejo pripombe in predloge. Ta poročila bo kasneje poslala v obravnavanje zvezni komisiji za šolsko reformo.

Dosej dobljena poročila kažejo, da se udeleženci razprave zavzemajo za enoten tip obveznih šol, brez notranje diferenciacije, medtem ko univerzitetni predavatelji stoje na stališču, da bi gimnazija morala obdržati vseh osem razredov. V razpravi se je pojavila tudi bojazan, da bo raven izobrazbe v bodoči osemletni šoli nazadovala glede na sedanje stanje šolstva, posebno še na vasi. Toda v Republiškem svetu za prosveto sodijo, da bi se tej nevarnosti lahko izognili s premetitvijo otrok iz oddaljenih goratih okrajev v najbližje večje šole, pri katerih bi po potrebi ustanovili internate.

Sprožena je bila tudi zamisel, da bi bilo treba tam, kjer so za to dani pogoji, omogočiti otrokom, da bi obiskovali nižje razrede v krajih, kjer bivajo, zatem pa bi

jih poslali v večja središča končat višje razrede osemletnih šol. V razpravi se je utrdilo mnenje, da je treba postopoma začeti uvajati visoko šolsko izobrazbo za vse bodoče učitelje, ki bi obiskovali pedagoške akademije.

Pouk na le-teh bi skrajša trajal dve, potem pa štiri leta.

Prosvetni delavci v Sloveniji so tudi razpravljali o problemih gmočnih možnosti novih šol, prostorov, učil in o vprašanju dopolnilnega izobraževanja kadrov, kar bi sprva dosegli s tečaji. Sproženi so bili predlogi, naj bi v vaških šolah posvetili večjo pozornost kmetijskemu izobraževanju mladine. V razpravi je prevladovalo mnenje, da bi se bilo treba v Sloveniji, kjer so za to dane možnosti, že zdaj lotiti postopne uvedbe šolske reforme.

DNEVNA KRONIKA

Jugoslovanski esperantisti na posvetovanju v Avstriji

Včeraj se je v Gradcu začelo tridnevno posvetovanje esperantskih organizacij, ki ga je priredila avstrijska esperantska federacija. Na posvetovanju bodo sodelovali tudi predstavniki Jugoslavije, kakor tudi predstavniki CSR, Italije in Madžarske. Našo delegacijo vodi predsednik jugoslovanke Esperantske zveze Peter Zlatnar.

Obisk francoske poštne sindikalne delegacije

Delegacija krščanskih sindikatov PTT ustanov Francije pod

vodstvom generalnega sekretarja teh sindikatov g. Charlesa Fleuryja je včeraj prispela iz Ljubljane v Beograd. Delegacija se bo mudila v Jugoslaviji 12 dni kot gost Centralnega odbora sindikatov PTT.

Sodelovanje s CSR pri mirnodobni uporabi jedrske energije

Delegacija sedmih češkoslovaških jedrskih znanstvenikov in strokovnjakov bo prispela 22. t. m. v našo državo. Z jugoslovanškimi predstavniki bo imela delegacija razgovore o sodelovanju obeh dežel v mirnodobni uporabi jedrske energije.

PRED POSVETOVANJEM O STANOVANJSKI IZGRADNJI

Družina in stanovanjski pogoji

še 57.370 stanovanj. Zanimivi so podatki o tem, kakšna stanovanja v posameznih mestih najbolj potrebujejo. Zagreb ima 42,1 % enosobnih stanovanj, 25,4 % dvosobnih, 10,1 % trisobnih, 3,1 % štirisobnih in 1,2 % pet- in večsobnih stanovanj. V tem mestu bi bilo torej treba graditi največ stanovanj za 3 do 4 in 4 do 5 članske družine, medtem ko je zdaj na razpolago največ stanovanj za dvočlanske družine in za družine, ki imajo sedem in več članov.

Referat govori dalje o osvetlitvi, segrevanju in preskrbi stanovanj z vodo. Problem skupnega racionalnega ogrevanja stanovanj je zelo oster ne samo zaradi tega, ker se večinoma uporabljajo peči vseh vrst, marveč tudi zaradi tega, ker se kurivo zelo neracionalno uporablja. Zelo je aktualno centralno ogrevanje stanovanj.

V Beogradu porabijo povprečno po 71 litrov vode na prebivalca v 24 urah, v Ljubljani 66 litrov, v Zagrebu 78 litrov, v Sarajevu 43 litrov, v Skoplju 23 litrov, v Titogradu 71 litrov. Od 110.785 stanovanj v Beogradu ima kopalnice 39.778, vodovod pa 57.834 stanovanj. Od 32.200 stanovanj v Ljubljani ima kopalnice 7277, vodovod pa 17.839 stanovanj. Od 18.955 stanovanj v Skoplju ima vodovod 5438, kopalnice pa 2876 stanovanj.

V Beogradu je električna na-

Od 26. do 28. maja bo v Ljubljani I. splošno jugoslovanško posvetovanje o stanovanjski izgradnji. Za to posvetovanje so pripravili številne referate o tej problematiki. Objavljamo izveček iz referata, ki ga bo podala v imenu Zveze ženskih društev Jugoslavije tovarišica Mila Bajalica.

peljava v 108.399 izmed 110.785 stanovanj, v Zagrebu v 81.472 od 87.826 stanovanj, na področju Ljubljane 31.331 od 32.200 stanovanj, v Titogradu pa v 2162 od 2336 stanovanj.

Nova naselja in poslopja, ki jih iz leta v leto gradijo, povečujejo stanovanjski fond. V Beogradu je bilo od leta 1946 do 1954 dograjenih 14.431 stanovanj. Toda nekatera izmed teh stanovanj niso sodobno urejena. Kuhinjo ima 78,2 % teh novih stanovanj, kopalnice 59,8 %, stranišče v stanovanju pa 69,9 % stanovanj.

Tovarišice iz ljubljanskega društva »Napredna gospodinja« pripominjajo: Strokovnjaki se pri gradnji stanovanj orientirajo na najodobnejšo gradnjo v svetu, kar je zelo koristno, ni pa vedno ugodno za naše pogoje. Arhitekti se niso živeli v položaj gospodinje, zlasti tiste, ki je zaposlena, ker bi bili sicer realnejši. Kuhinja bi morala biti manjša, vgrajeno naj bi imela omaro in umivalnik. Pod naj bi bil pokrit s podolžitom ali z drugo ustrežno maso. Važno je, da pada ne bi bilo treba ribati, ker je to zlasti

težavno in zamudno. Velike kuhinje ne morejo nikdar zamenjati dnevne sobe. V kuhinji se otroci lahko poškodujejo (ogrenj). Zlasti gospodinja, ki je zaposlena, mora hitro opravljati kuhinjsko delo ter jo prisotnost drugih ovira. V takih pogojih ni moč otrok dobro vzgajati, kajti v prenatrpani kuhinji pride do nerazvitega in jezenja, zlasti pozimi, ko so vsi družinski člani v kuhinji.

V velikih hišah je treba predvideti tudi prostor za kolesa in podobna vozila. Prav tako v majhnih prostorih ni moč spravljati zelenjave, krompirja in druge ozimnice. Pralnice so čisto nizke in vlažne, v mnogih blokih pa ni prostora za sušenje perila, dalje za spravljanje stvari, ki jih ne potrebujemo vsak dan (sanke, zaboj), prav tako pa marsikje ni urejeno spravljanje in odvažanje smeti. Okrog novih blokov večinoma takoj uredijo parke, ki pa potem naglo propadejo. Podobno je z otroškimi igrišči. V novih blokih ni uslužnostnih servisov. Večina električnih instalacij, ki so bile vgrajene od leta 1946 do 1948, so slabe, v mnogih blokih

nimajo mlekarnice, mesnice, ni zdravnik, ni telefona. Mizarska dela so v novih poslopih slaba, okna in vrata se kmalu slabo zapirajo.

V naših pogojih lahko bolje rešujemo stanovanjski problem. Zajamčena materialna sredstva, ki jih skupnost odvaža za bodočo izgradnjo, nas usmerjajo v aktivno sodelovanje pri reševanju problema stanovanj.

Najbolj je potrebno zidati dvo- in trisobna stanovanja. V življenju delovnih ljudi igra udobno stanovanje veliko vlogo. Stanovanje je kraj oddiha in razvedrila otrok in staršev. To pa zahteva, da ima stanovanje ustrezne prostore. Največ pozornosti je treba posvetiti kuhinji in dnevnici. Zelo je pomembna ustrezna razdelitev stanovanjskih prostorov. Spalnice naj bodo oddvojene od dnevnih prostorov. Otroška spalnica naj bo prostrana in sončna. Kuhinja naj bo delovni prostor v pravem smislu, ki naj bo smotrno urejen. Od pravilne razmestitve kuhinjske opreme je odvisno, koliko energije porabi gospodinja dnevno s pripravljanjem hrane in z drugimi deli. Najvažnejše je v kuhinji pravilno določiti, kje naj bo štedilnik in voda, da ne bosta v dveh nasprotnih krajih, kot je zdaj običajno. V mnogih novih poslopih ni posvečena zadostna pozornost izolaciji (zvoka, toplote itd.).

Uresničenje pogojev za sodobno stanovanje je moč doseči s sodelovanjem vseh faktorjev, ki sodelujejo v stanovanjski politiki. Industrija, obrt in gradnja stanovanj, kakor tudi vsi drugi faktorji naj zagotovijo pogoje za udobno in ustrezno življenje stanovalecev. Industrija naj sistematično proučuje potrebe delovnih ljudi in razširja proizvodnjo ustreznih artiklov široke potrošnje. Posebno pozornost je treba posvetiti opremlitvi in ureditvi stanovanja. Začetki je treba proizvajati več sredstev, ki bodo omogočila racionalizacijo in hitrejšo urejanje stanovanj in pripravljane jedi. Industrija grebenega materiala naj posveti večjo pozornost kvaliteti materiala za opremo hiš (podov, zidov v kuhinjah in kopalnicah itd.). Kemična industrija naj razvije proizvodnjo novih sredstev za čiščenje (praškov, mila itd.). Organi družbene upravljanja in uprave stanovanjskih skupnosti naj učinkovitejše organizirajo razne komunalne službe (uslužnostne delavnice itd.). Družbene organizacije naj skupno z ostalimi faktorji organizirajo številne ustanove, društva, posvetovališča, ki naj omogočijo družinam, da bodo hitreje sprejemale sodobne izkušnje gospodinske ekonomike in da dvigajo raven sodobne stanovanjske ureditve. Ženske in druge organizacije naj pomagajo družinam, da obogatijo svoje življenje z rezultati znanosti in tehnike. V sklopu vseh teh možnosti se bodo ustvarjali tudi ugodnejši pogoji za organiziranje sodobnega družbenega in družinskega življenja delovnega človeka.

VELJKO VLAHOVIĆ:

Odgovor g. Morganu Phillipsu

Pisma, ki jih dan za dnem prejema tovariš Tito, so zelo različna. Največkrat jih pišejo naši državljani. Prihaja pa tudi mnogo pisem iz tujine, iz raznih dežel, z vseh celin. Pišejo jih državniki in politiki, znanci in prijatelji tovariša Tita, največkrat pa povsem neznan ljudje. To je docela normalno. To priča, da v tujini nenehoma narašča zanimanje za dogajanje v naši deželi in za moža, ki stoji na čelu naše republike, ki predstavlja naše narode, njihove najplemenitejše težnje, njihove muke in trpljenje v nedavni minulosti, njihove zmage in radosti, napore v izgradnji pravih socialističnih odnosov med ljudmi. V večini teh pisem izražajo ljudje željo, da bi zvedeli čimveč o našem skromnem prispevku k okrepljeni miru in ustvarjalnem sodelovanju med narodi in državami.

Med kupom pisem se je znašlo tudi pismo tajnika Laburistične stranke Morgana Phillipsa. Kadar predstavnik velike stranke, ki je zbrala okrog sebe domala ves angleški delavski razred in ki ima velik vpliv na del socialističnih strank, predstavnik, ki se je pred šestimi leti mudil v naši deželi in se posebej zanimal za naše napore v izgradnji socializma, predstavnik, ki je osebnih znanec predsednika Tita, piše takšno pismo, bi človek normalno pričakoval, da se bo zanimal za sedanjost naše napore, za težave in uspehe, za gledišča v posameznih vprašanih skupnega pomena. Žal se je predstavnik te velike stranke zanimal samo za en »problem« — za Djilasa.

Kopije pisma g. Morgana Phillipsa, čeprav je »osebno in zaporno«, so bile, kolikor vem, poslane tudi nekaterim drugim socialističnim strankam. V tej zvezi se mi logično vsiljuje vprašanje, kakšen cilj želi doseči s tem pismom? Pismo prihaja v času, ko se krepe prijateljske vezi med Socialistično zvezo delovnega ljudstva in celo vrsto drugih socialističnih strank. Mar se ne moremo uprati, da-li ni pravi cilj tega pisma poskus, da bi zavrl takšen ugoden razvoj tega sodelovanja?

Ko prebere človek vse pismo, tedaj zelo dobro razume njegov prvi stavek: »Res mučno mi je, da vam moram pisati pismo takšne vsebine.« Pismo res napravi mučen vtis na slehernega, kdor ga prebere, in sicer iz več razlogov.

Tajnik milijonske stranke, ki jo čakajo važni problemi in naloge, osemnajst mesecev vestno zbira akte o Djilasu, jih proučuje in napiše pismo, ne da bi se le enkrat vprašal, ali to koristi njemu in Laburistični stranki, ali to koristi razvoju prijateljskih stikov med socialističnimi gibanji dveh dežel in pospeševanju prijateljstva med narodi Velike Britanije in Jugoslavije. Tu je celo postransko to, kakšni so viri informacij g. Morgana Phillipsa, prav tako pa tudi to, da, ko pošilja informacije, ki so se 18 mesecev kopičile v njegovi mapi, ne upošteva mnogo stvarnosti in čiste resnice.

Stvar je mnogo globlja. Očitno je, da gre za določeno nezadovoljstvo g. Morgana Phillipsa z nekaterimi gledišči naše zunanje in notranje politike. Nam bi se zdelo bolj normalno, če bi se to vedelo odkrito, potem pa bi prek pisem ali osebnih srečanj obrazložili dejstva in v prijateljskem, človeškem razgovoru povzeli sklepe, ki bi bili objektivni in koristni za bodoče sodelovanje. Nič čudnega ni v tem, da se g. Morgan Phillips ne strinja z vsemi našimi gledišči in nazori, kakor ni nič čudnega, da se mi ne strinjamo z vsemi gledišči g. Phillipsa. Res, na koncu pisma g. Phillips namiguje na »spremembe« v zunanji politiki naše dežele, ki jih spremlja izražanje »bojazni«, da ne bi mi »zdrsnil nazaj na kriva pota«. Takoj potem pa sledi ne-logična pripomba: »To pa ni moja stvar. Najmanj, kar lahko rečem, je to, da je to zelo čudno mnenje. Za nas bi bilo docela normalno, da bi se voditelji de-

žete osnovno superiornost socialističnega družbenega sistema.« Iz tega modrovanja jasno sledi, da upanje g. Phillipsa v naš sistem postopoma ugaša, da je pri njem praznava ostal samo žarek upanja, in sicer v času, ko se pri nas od leta do leta bolj krepi sistem delavskega upravljanja in samoupravljanja sploh, ko gradimo odnose med ljudmi na zelo široki in na zelo človeški podlagi. Vtem ko se ves naš sistem izgrajuje in krepi na veri v človeka, v državljana socialistične skupnosti, g. Phillips polagoma izgublja upanje, čeprav »še upa«.

Prijateljsko dopisovanje je koristna stvar, toda samo kadar je dejansko odkrito, odkritosrčno, brez prikritih misli in taktičnih potez. Dopisovanje pa je povsem nekoristno, kadar daje človek v višine Olimpa nasvete drugemu delavskemu gibanju ali pa se postavi v pozno skrbništvo. Zelo neresno vpliva nedogovorjena misel, ki jo opazi bralec, ko prebere pismo, da je namreč mila sodba, izrečena nad Djilasom, posledica razgovora g. Morgana Phillipsa z našim veleposlanikom v Londonu. Kadar — zlasti voditelja Laburistične stranke in moža, ki poudarja, da se ga tiče samo človeška stran upravljanja — dobili »osebno in zaporno pismo«, bi bilo za nas logično, da bi nas obvestil, kaj sta on in njegovo gibanje storila glede uporabe »človeške strani upravljanja« denimo na Cipru ali v Kenji. Pri nas je javnost zelo nezadovoljna (ne samo naša pravoslavna Cerkev) spriči internacije Makariosa, da ne govorimo o obešanju na Cipru ali o tisti strašni številki, ki je bila nedavno objavljena o usmrtnih v Kenji. Ne omenjamo tega morada iz nekakšne škodoželjnosti, marveč zato, ker kot borca za socializem, kot ljudi, ki želimo izpolniti človeško stran upravljanja, zelo bole tegebe in nesreče drugih ljudi ter določena pasivnost in onemogla resignacija nasproti človeškim tragedijam te vrste, ki jo je moč uporabiti pri stranki z g. Morganom Phillipsom na čelu.

Veljko Vlahović

LOKALNE VOLITVE, KI BODO ODLOČALE O NACIONALNI POLITIKI

BOJ PROTI SAMOVLADE vatikanskih eksponentov v Italiji

Rim, 19. maja (Tanjug). Predvolilna kampanja političnih strank za občinske volitve, ki bodo prihodnje nedelje, je prešla v zaključno fazo: danes in jutri bo v Italiji nad 30.000 političnih zborovanj. Čeprav gre za lokalne, občinske in pokrajinske volitve, so volitve dobile pomen splošne politične preizkušnje, predvsem zaradi naslednjih okoliščin:

1. Parlamentarne volitve v letu 1953 niso prinesle jasnih izidov, ki bi omogočili strnjeno parlamentarno večino. Vladni štiri-strankarski blok, ki je sestavljal vlado po teh in prejšnjih volitvah, je na teh volitvah dejansko dobil le nekaj več kot 48 odstotkov glasov in potemtakem ne predstavlja dejanske politične večine v deželi. Sedanje volitve bi morale bloku zagotoviti potrebno absolutno večino pripadnikov ali pa ga popolnoma diskreditirati.

2. Od zadnjih parlamentarnih volitev je prišlo na mednarod-

nem in notranjem torišču do številnih dogodkov, ki so znatno vplivali na spremembo razmerja političnih sil v deželi in po svetu. Ostre razlike med političnimi grupacijami, posebno se med meščanskim centrom in levico so zdaj sklaščene, zmanjšane pa so tudi razlike med političnimi pozicijami teh grupacij. Nedeljske volitve bodo barometer, ki bo pokazal, kolikšen je obseg teh sprememb in kolikšni so premiki v razmerju političnih sil.

Osrednji problem, ki ga je treba rešiti z volitvami, se suče še nadalje okrog Demokratske stranke kot največje politične formacije v deželi. Usmeritev te stranke na levo ali na desno utegne omogočiti trdnjeje parlamentarno in politično večino, ki bi bila sposobna v določeni meri poenostaviti doslej raznoliki vladno politiko, se pravi, da bi se dokončno opredelila za desničarski konservativizem ali levičarski reformizem. Zato se tudi ves vo-

lilni boj bije dejansko za orientacijo Demokratske stranke. Levičarske stranke, komunisti, socialisti in neodvisne socialistične skupine skušajo z osvojitvijo čim večjega števila glasov pokazati Demokratski stranki, da je na počili čas naprednih socialnih in gospodarskih reform, in jo tako prisiliti k sodelovanju z levičarskimi političnimi silami. Monarhofašistična nacionalistična in gospodarska desnica, ki je zbrana v Liberalni stranki, imata enake namene: s čim več glasovi prisiliti demokristjane, da bi se dokončno odločili za desničarski konservativni blok. Vodstvo Demokratske stranke, ki ni enotno, saj so v njem tako predstavniki levičarskih delavsko-kmečkih množic kot konservativnih klerikalnih in gospodarskih vrščikov, pa se skuša znebiti tega pritiska z leve in desne z osvojitvijo absolutne večine. S tem bi se tudi izognilo sodelovanju z desnico in z levico.

Pri teh naporih za monopolizacijo političnih pozicij v deželi je demokratsko vodstvo dobilo vsestransko pomoč Vatikana. Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« in katoliški škofi so pozvali vse vernike, naj glasujejo za klerikalno stranko in omogočijo absolutno klerikalno večino v deželi. Ta klerikalna kampanja je pod vplivom ideje o »skatoliškem integralizmu«, po kateri mora absolutna klerikalna oblast z religijo onemogočiti polarizacijo družbenih sil in razredno delitev volivcev na podlagi njihovih socialnih in gospodarskih interesov.

Grčija terja večjo ameriško pomoč

Atene, 19. maja (Tanjug). Grška vlada je poslala prek ameriške veleposlanika v Atenah Kennona vladi ZDA spomenico o gospodarskem položaju v deželi, ki je v njej poudarjeno, da znašajo dopolnilne potrebe grškega gospodarstva v proračunskem letu 1956/57 60 milijonov dolarjev. Grška vlada prosi še za 60 milijonov dolarjev kot posebno pomoč za finansiranje štiriletnega programa za pospeševanje kmetijstva.

Katimerini meni, da je zmanjšanje Bližnjemu vzhodu namenjenih ameriških kreditov za 50 odstotkov povzročilo vzemirjenje v grških vladnih krogih, vendar se nada, da bi se vzlic temu lahko izognili za Grčijo škodljivim posledicam.

Perspektive tesnejših stikov med Francijo in SZ ter drugimi vzhodnimi deželami na gospodarskem področju

Pariz, 19. maja (Tanjug). Francoska vlada je začela te dni z mnogimi vzhodnoevropskimi deželami uvodna pogajanja za obnovo ali razširjenje gospodarskega sodelovanja. Romunska, češkoslovaška in poljska vlada so že prej izjavile, da so pripravljene navezati s Francijo tesnejše gospodarske stike. Vse kaže, da bo trgovinska menjava blaga med deželami Vzhodne Evrope, včevšči Sovjetsko zvezo na eni ter Francijo na drugi strani kmalu dosegla vrednost blizu 100 milijard frankov na leto.

V Parizu se bodo začela te dni pogajanja s Češkoslovaško. Pred vojno je odpadlo 5% vsega francoskega izvoza na Češkoslovaško. Stokrovnjaki menijo, da

bo predvojna raven trgovinske menjave blaga med tema dvema deželama spet kmalu dosežena. Kar zadeva francosko-sovjetsko trgovinsko menjavo, je v načrtu, da bo dosegla letos njena vrednost 25 milijard frankov. Obe vladi pa nameravata v prihodnje še povečati menjavo blaga do vrednosti kakih 40 milijard frankov na leto.

Romunski zunanji minister za trgovino Popescu, ki se je pravkar vrnil s študijskega potovanja po Franciji, je danes izjavil, da je Romunija pripravljena čimprej navezati trgovinske stike s Francijo. Med bližnjim obiskom poljskih ministrov v Parizu, kjer jih pričakujejo že v začetku letošnje jeseni, se bodo pogajali predvsem o temeljnih pogojih za razvoj gospodarskih stikov med obema deželama.

V Parizu danes poudarjajo, da je Francija pripravljena izvažati v te dežele industrijske izdelke kakor lokomotive, kmetijske stroje in tudi znaten del svojih kmetijskih pridelkov. Zainteresirana pa je na industrijskih strovinah, lesnih izdelkih, gradbenih industrijskih izdelkih in rudah iz teh dežel.

Barikade na cestah v Franciji

Kmečki posestniki jih postavljajo, da bi od vlade izsilili nov zakon o subvencijah kmetijstvu

Pariz, 19. maja (Tanjug). Na več glavnih cestah v Franciji je bilo danes na pobudo Nacionalnega združenja kmetov, v katerem je zbrana večina kmečkih posestnikov, postavljenih nad tisoč barikad. V komunikuje je rečeno, da skupine posestnikov še nadalje postavljajo barikade in tako onemogočajo normalni cestni promet.

Gibanje za postavljanje barikad na cestah — izraz nezadovoljstva kmečkih posestnikov z vladno agrarno politiko — grozi povzročiti velike težave v prihodnjih dneh, ko bodo turisti med prazniki preplavili podeželje. Ze danes je prišlo do prvih spopadov med udeleženci gibanja in avtomobilisti, na neki ba-

rikadi pa do hude prometne nesreče. Sindikati kmetijskih delavcev so pozvali svoje članstvo, naj se priključi k akciji posestnikov. Tudi vse organizacije poljudov, so sklenile aktivno podpreti posestnike pri postavljanju barikad.

Nacionalno združenje kmetov je objavilo, da bo odstranilo s cest barikade šele čez dva dni, da pa jih bo prihodnji mesec ponovno postavilo, če dodelje vlada parlamentu ne bo predložila načrta zakona o novih subvencijah kmetijstva. V notranjem ministru danes poudarjajo, da so oblastveni organi v vsej deželi dobili nalog, naj razžene manifestante in odstranijo barikade s cest.

UVELJAVLJENJE KONVENCIJE Z MADŽARSKO O VODNO-GOSPODARSKIH VPRAŠANJH

Budimpešta, 19. maja (Tanjug). — V zunanjem ministru v Budimpešti so bile danes izmenjane ratifikacijske listine med Jugoslavijo in Madžarsko sklenjenega sporazuma o vodno-gospodarskih vprašanjih. Listine sta izmenjala jugoslovanski poslanik v Budimpešti Dalibor Soldat in direktor državnega urada za vodno gospodarstvo Dezen Imre. Izmenjavi ratifikacijskih listin so prisostvovali tudi predstavnik madžarskega zunanlega ministru. Konvencija je začela s tem veljati.

NADALJNJA SAMOKRITIKA MATIJASA RAKOSYJA

Likvidacija kulta osebnosti v Partiji delovnih ljudi Madžarske

Budimpešta, 19. maja. — Madžarska brojavna agencija MTL poroča, da je prvi sekretar Partije delovnih ljudi Madžarske Matijasa Rakosy na sestanku partijskih kadrov, ki ga je organiziral budimpeštanski komite Partije, izjavil, da je osebno dopuščal kult osebnosti in da ga je večkrat podpiral. Ko je govoril o pomenu 20. kongresa KPSZ, je poudaril, da je bil kult osebnosti razširjen v deželah ljudske demokracije in tudi na Madžarskem in da je bilo njegovo škodljivo vpliv videti na vseh področjih partijskega in državnega življenja. »Na tem področju,« je rekel Rakosy, »mora priti samokritika od zgoraj. Doslej smo javno obsojali kult osebnosti na Madžarskem, toda to smo delali v glavnem posplošno. To pa ne zadostuje. Res je, da sem tudi jaz dopuščal ta kult in da sem ga večkrat podpiral. Enako je bilo z nezakonitimi ukrepi, izvirajočimi iz kulta osebnosti. Odkrito je treba povedati, da sem bil kriv, če so se dogajale hude kršitve zakoni-

nosti, ker sem bil na najvažnejšem položaju v Partiji. Nekaj odgovornosti pa zadene tudi takratno vodstvo Partije in lahko ste prepričani tovariši, da odkritosrčno obžalujemo, zlasti jaz, da so se dogajali pri nas tako hudi primeri kršitve zakonitosti. Vodstvo Partije takrat ni uveljavilo sistema kontrole Partije in države nad varnostno službo, s čimer bi bili onemogočili kršitve zakonitosti. To je bila glavna napaka, ki sem jo zakrivil sam. Takšno stanje je omogočilo agentom Beriji, Gaboru Petru in njegovi toipi, da so počenjali takšna nezakonita dejanja. CK Partije je povzel iz tega potrebne nauke.«

Potem je Rakosy govoril o 20. kongresu in rekel, da je CK dal na razpolago delovnim ljudem vse dokumente kongresa in mobiliziral Partijo, da bi uveljavila leninske norme v partijskem življenju in načela kolektivnega vodstva. Potlej je prešel na vprašanja rehabilitacije, češ da bodo v prihodnjih tednih zadovoljivo

in popolnoma urejene. »Vse socialne demokrate, ki so bili aretirani, smo izpustili,« je rekel Rakosy in opozoril svoje poslalsce na nedavne zahteve po izpustitvi socialnih demokratov iz zaporov, kakor so to angleški laburisti predložili sovjetskima voditeljema med njunim obiskom v Londonu.

Rakosy je dejal, da je bilo sektaštvo kot posledica ilegalnega boja pred letom 1945 skupaj s kultom osebnosti glavni vzrok centralizma in birokratizma, ki sta povzročila velike zlorabe. Potem je govoril o nekaterih vprašanih notranje politike in izjavil, da je javnost z odobravanjem sprejela napotke o drugem petletnem načrtu. Glede vprašanja raznih družbenih razredov in razredne borbe na Madžarskem je rekel, da CK predlaga združenje Ljudske fronte z Gibanjem za mir in z Demokratsko zvezo madžarskih žensk. Na koncu je izjavil, da se obetajo na Madžarskem upravne reforme.

DOGODKI, KI ZAPUŠČAJO TUDI V AMERIKI GLOBLJE VTISE

Ameriške pozitivne ocene obiska predsednika Tita v Franciji

(Od našega stalnega dopisnika)

New York, maja

Po obisku predsednika Tita v Parizu piše »New York Times« v uvodniku, da je med jugoslovansko-francoskimi razgovori napravila najgloblji vtis osebnost predsednika Tita. Vplivni ameriški časnik je s tem samo poudaril gledišča, ki jih je izrazil neki funkcionar States Departmenta, ko je dejal: »Razvoj dogodkov je v celoti potrdil nazore maršala Tita o perspektivah sprememb v ZSSR. Amerika mora ceniti in bo cenila te nazore, kakor tudi ves prispevek Jugoslavije k bodrihim težnjam v mednarodnih stikih.«

Jugoslovanski voditelj, pravi »New York Times«, je bržčas na svetu najboljše poučeni in najbolj poklicani opazovalec notranjih procesov v Evropi in njegove besede o tem bo svet nedvomno smatral za resne. Prisrčnost stališča predsednika Tita do Francije je treba pominiti tudi v pričakovanju njegovega za prihodnji mesec napovedanega potovanja v Moskvo.

Posebno globok vtis je napravila v Washingtonu široka enotnost gledišč, ugotovljena v uradnem poročilu in v pozivu na poglobitev sodelovanja na poli-

tičnem, gospodarskem in kulturnem področju med obema deželama. Uradnemu zadovoljstvu so se pridružili tudi vodilni nedeljski časniki.

»News Week« opozarja, kako je Tito pred dvajsetimi leti kot illegalec potoval v Pariz, zdaj pa se je znova vrnil v glavno mesto zaveznike Francije, ki mu je priredilo prisrčen in državniški sprejem. »Sijajna vrnitev« piše revija, »je bila preprežena z nasveti, ki jih je dal jugoslovanski voditelj tik pred obiskom Molleta in Pineauja v Moskvi.«

»Time«, drugi veliki ameriški tednik, pravi o razgovorih, v katerih so našli skupno gledišče o razorožitvi in drugih vprašanjih: »Tito je človek, ki mu je treba posvetiti veliko pozornost.«

Teško bi rekli, da je washingtonsko razumevanje jugoslovanske politike novo. Vzlic izrazom nerazumevanja v delu tiska, utemeljenega z razlogi, ki niso v nobeni zvezi z realno presojo koristi in politične stvarnosti, si je States Department prizadeval, da bi ob vsaki priložnosti poudaril zadovoljstvo, da Jugoslavija, kakor je rekel Dulles, pogumno čuva svojo neodvisnost.

Uradna rezerviranost nasproti takšnim tako imenovanim nevtiralcem se je v primerjavi z minulostjo spremenilo v mnogo bolj zdravo presojo. Lippmann piše danes v »Washington Post«, da je bila prejšnja politika »izraz slabe presoje, ki je bila škodljiva in ki jo je treba zdaj popraviti. Lippmann našteva tudi znake te nove poti »popravljanja napak« — veličastni sprejem Sukarna in bližnji Nehrujev obisk v Washingtonu. Temu seznamu bi lahko priključili še pozitivne spremembe gledišč nasproti jugoslovanski politiki.

Ugledni republikanski javni delavec, predsednik nacionalnega republikanskega kluba iz New Yorka Daniel, je v razgovoru z nekim jugoslovanskim novinarjem izrazil mnenje, da zasluzi Jugoslavija, da bi v ZDA o njej mnogo več pisali in govorili kakor doslej. »Nimate pojma, kako pri nas cenimo pomen vsega, kar ste storili zase in za ves svet.«

Z VSEH STRANI SVETA

ZDA OBOROŽENE SILE NE BODO ZMANJŠANE

Washington, 19. maja (Reuter). Obrambni minister Charles Wilson je splošno na banketu ob dnevu ameriške vojske dejal, da nameravajo ZDA še dolgo obdržati sedanje število svojih oboroženih sil, ki štejejo kakih 2.450.000 mož in jim dati še boljše orožje. V tem se ZDA ne bodo ravnale po zgledu ZSSR.

NOV NAČRT AGRARNEGA ZAKONA

Washington, 19. maja (AFP). Senat je sinoči sprejel novi načrt agrarnega zakona, ki naj bi zamenjal načrt, katerega je predsednik Eisenhower zavrnil pred mesecem dni. Po novem načrtu naj bi ustanovili »agrarni bank«, kakor je to terjal predsednik in iz načrta so izločili večino določb in dopolnili predlogov, ki jih je Kongres prej klub nasprotovanju vlade sprejel. Novi načrt zakona pride še pred Predstavniki dom.

KANADA KONEC STAVKE NA VELIKIH JEZERIH

Montreal, 19. maja (Reuter). S sporazumom med lastniki ladij in Mednarodno zvezo pomorščakov je bila končana stavka na Velikih jezerih. Morzarne in oficirjem so zvisali plače za 16 do 19%.

JUZNA KOREJA VODJA OPOZICIJE PODPREDESENIK REPUBLIKE

Seul, 19. maja (Reuter). Predsednik Južne Koreje Sing Man Ri je danes priznal, da je bil kandidat južnokorejske opozicijske Demokratske stranke Čang Mion izvoljen za podpredsednika južne Koreje. Čeprav je še pred dnevi dejal, da ni bil trpel člana opozicije na položaju predsednika republike, je bil zdaj prisiljen objaviti, da priznava Čang Miona za podpredsednika republike.

SIRIJA ALŽIRSKO VPRAŠANJE PRED OZN?

Damask, 19. maja (AFP). Politični odbor Arabske lige je na zasedanju v Damasku sklenil predložiti alžirsko vprašanje Varšovskemu svetu. Odbor bo interveniral tudi pri francoski vladi in zahteval od nje, naj ustavi vojaške operacije v Alžirju.

TURCIJA MENDERES IN KÖPRÜLÜ OBIŠČETA AFGANISTAN

Ankara, 19. maja (AP). Predsednik turške vlade Adnan Menderes in zunanji minister Fuad Köprülü pojedeta na povabilo afganistanske vlade v Afganistan na uradni obisk. Dan obiska še ni določen, pričakujejo pa, da bosta prislova v Kabul konec maja.

PISMO IZ BRAZILIJE

NA PRAGU ZIME

v južnoameriški tropski metropoli

(Od našega posebnega dopisnika)

Rio de Janeiro, maja.

Vroč, tropsko poletje se je v Rio letos zavleklo in minilo je šele zdaj, ko se je začela na južni poltuti zima. Zadnji mesec ni bilo tu niti kapljice dežja. Zivo srebro v toplomeru se ni dvignilo nad 40 stopinj C. Toda poletje je v Rio vendar nezno, ker je zrak zelo vlažen. Milijoni ton vode iz Atlantika izhlapujejo v poletnih mesecih tako močno, da se človeku kdaj pa kdaj zdi, da bi lahko vlagu rezal z nožem. Tedaj zastre nebo sivkasta mrena in vse obzorje zakrije meglice. Ob takšnih dnevih začuti človek tesnobo. Pritisk, kakor obroč stiska glavo, vlaga zamaši pore, dihanje postane težavnejše, krvni obtok počasnejši, hoja upornejša.

Srednji, pa tudi močnejši dež nič ne zaleže. Edina rešitev je, če se utrga oblak in ulije ploha, da curki vode ohladi razbeljene pločnike in raztrgajo sivi plašč vlažne sople. Potem Rio, umit in okopan, znova zažari, vode postanejo kristalno čiste, ljudem odleže in vedrih src se spominjajo nezgod, ki so jih doživeli med nalivom, ki je trajal več ur. Nalivi so izredno močni, kajti lega Ria je takšna, da mesto le težko kljubuje potokom vode, tekoče od vseh strani. Mesto, ki je zgrajeno med obronki hribov in morja, se naglo napolni z vodo. Vsi kanali ne zadostujejo, da bi odtekla voda po njih. Zato se spremenile ulice v nižjih delih mesta med nalivi v deroče potoke in celo v majhne nevarne reke, ki vale s seboj deske, zaboje, pločevinaste posode in druge odpadke.

Zdaj je čas rešilnih ploh minil. Uradno se je začela zima, toda sonce še zmeraj sije. Bele obleke moških in pestra, dekolirana oblačila žensk so izginila z ulic in temnopolte vitke »Karioke« se že pojavljajo v tankih volnenih bluzah. Toda do konca zime nihče ne bo oblekel sukne. Tu pa tam pada z drevesa list, toda mesto bo ostalo v razkošni odeji bujne tropske vegetacije. Večno poletje Ria se nadaljuje, z njim pa ne pretrgani boj sodobne civilizacije in močnih naravnih sil. V podnebu Ria vno rastlinski in živalski svet bujno kliče.

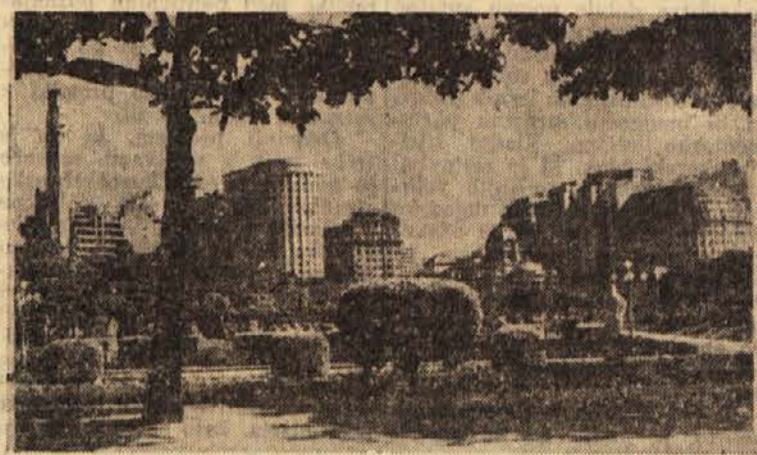
In vendar je Rio vzlic burnim naravnim silam sodobno tropično mesto, trimilijonsko mesto, po katerem drvi 150.000 motornih vozil, na njegova letališča pa prileti vsak dan nad 80 letal. V Rio pripluje letno nad 5000 ladij, tako da je za Sao Paolom glavno industrijsko središče Brazilije. Sredi mesta, v senci stoterih nebotičnikov, pa kipi poslovno življenje. Nekoč, ko je bil Rio glavno mesto portugalske kolonije, pa tudi v minulih stoletjih, je bil še stisnjen na ozek pas zemlje v zalivu Guanabara. Njegove ulice so bile ozke. V hišici, okrašenih z balkoni čudne arhitekture in s portugalsko keramiko, je bila doma beda, zgoraj, v edinem nadstropju, je stanoval njen lastnik, trgovec. Arhitektura je kazala znake poznega baroka. Zdaj je pritisnilo na stari Rio novo poslovno središče mesta s svojimi nebotičniki in širokimi cestami. V mnogih pisarnah in malone v vseh kinematografih ter veleblagovnicah imajo naprave za ohlajanje zraka.

Industrijo in z njo proletarska naselja so zgradili v novem severnem, velika, udobna stanovanjska naselja pa v novem južnem delu mesta. Od zaliva se je mesto razširilo že na odprto zeleno obalo Atlantika. Tu, na južnem področju, kjer je bila še pred leti pušča, se dvigajo zdaj krasna stanovanjska naselja z vsemi sodobnimi napravami.

Vtem ko se v središču še bje boj med nebotičniki in starimi trgovskimi hišami, med staro in novo arhitekturo, je v južnem delu slednja že neomejen gospodar. Brazilske pristaše velikega francoskega arhitekta Corbusiera so našli tu široko področje dela. Nova brazilska arhitektura je polna originalnih potez. Najnovejša težnja brazilskih arhitektov je, da bi zgradili na stebrih velike stanovanjske hiše z 12 do 13 nadstropji. To prizadevanje je vzniknilo iz težnje, da bi razbili zaprte ulice, dosegli lahko, prostorno vzdušje tudi na ozkem prostoru brez posebnih vrtilčkov in dvorišč, da bi bilo čimveč prostora.

Cevraj je Rio že zgrajen kot sodobno tropično glavno mesto, je čedalje bolj slišati glasove, ki zahtevajo, da bi se sedež vlade, to se pravi glavno mesto republike premaknilo daleč v zaledje, k zem-

ljepisnemu središču dežele. Tako bi se tudi ognili poslabšanju položaja glede prometa ter preskrbe z vodo in električno energijo sedanega glavnega mesta, kar je treba pripisati njegovemu naglemu razvoju. Zlasti pa hočejo s prenosom sedeža vlade gospodar-



Novi Rio de Janeiro

TIBET SE PRIPRAVLJA NA PREOBRAZBO IN AVTONOMIJO

SLOVESNOST V MESTU SONČNEGA SIJA

Peking, maja.

K nam je pristopil fant v tibetanski narodni nošnji, da bi nam sporočil vrsto pozdravov in želel obilo sreče, zlasti pa izrazil svoje zadovoljstvo. Rekel je, da se počuti izredno srečnega in počaščenega, da lahko z nami, tuji, popije čašo sladkega kitajskega vina na uspeh svoje dežele, ki je našla srečo v veliki skupnosti kitajskih narodov. Ze ta okoliščina, je rekel, da je obdana s prijateljevimi in spoštovanjem sinov velikega ljudstva Han (kitajskega), kaže na velike spremembe v življenju njegove domovine in ljudstva, izpostavljenega celo stoletje osamitvi, zaostalosti in mednarodnim spletkam.

Pristopali so tudi drugi, dobre volje in dostojanstveni, fantje v bleščečih škornjih, z dolgimi haljami, včasih podloženimi z leopardovim krznom, prepasani in z navadnimi evropskimi klobuki na glavah, pristopala so dekleta, brhka in lepa, v pisanih oblačilih. Prihajali so naravnost od svojega verskega, lamaističnega (ločina budizma) obreda, po mitingu na katerem so ploskali socialistični izgradnji in KP Kitajske.

Sprava dalaj lame in pančena ertne

Bili smo gostje več sto mladih Tibetancev v pekinškem Inštitutu za narodne manjšine v proslavo ustanovitve pripravljalnega odbora za avtonomijo Tibeta. Navzoči so bili podpredsednik vlade Uranfu (Mongolec) ter pekinški predstavniki dalaj lame in pančena ertna (posvetnega poglavarja). Medtem je kitajska vladna delegacija, v kateri je 57 članov zastopala 13 narodov, v spremstvu več sto ljudi čestitala dalaj lami k izvolitvi za predsednika tega odbora, pan-

sko zajeti širna naseljena področja ter ozki primorski pas sodobne civilizacije razširiti tudi na ostalo zaledje. Brazilija, nekoč posvečena samo izvozu kave in surovin, je bila obrnjena proti morju, zdaj pa se obrača čedalje bolj proti sebi.

Jaša Almulji

člen ertnu za prvega podpredsednika, generalu Canu, predstavniku KP Kitajske in vojske, pa za drugega podpredsednika, v katerem je od 52 članov 48 Tibetancev. Se nikoli ni »mesto sončnega sija« (Lhasa) nikogar sprejelo tako osrednjem šotoru z zlato streho, prehojeni v dobrem mesecu, je Cen I Aje deset kilometrov pred Lhaso sprejel dalaj lamo v celem paviljonu šotorov, okrašenih s feniksi in obšitih z zlatom. V veliki osrednjem šotoru z zlato streho sta izmenjala »hada« bela svilenišala. Tedaj so gostom postregli s tradicionalnim čajem, v katerem je raztopljeno maslo, in rižem, s katerim žele gostu srečo. Goste je sprejelo in jim postreglo več tisoč lam s prižiganimi dišečimi svečami in prav toliko pastirjev z orožjem v roki. V Tibetu hodijo brez orožja samo kitajske vojaške enote.

Temelji so položeni

Odkar so kitajske enote l. 1951 vkorakale v Tibet, je bila njihova glavna naloga, da bi si pridobile zaupanje treh milijonov Tibetancev, ki so dotlej poznali Kitajce samo od slabe strani. Kitajski vojski so odložili orožje v deželi, v kateri ga nosi vsak pastir, zavijali rokave in začeli graditi ceste. Zgradili so jih že 3000 km, od teh 1200 km avtomobilskih, da ne računamo slovečih glavnih cest, ki vežejo Kitajsko s Tibetom. Da bi si Kitajci pridobili zaupanje, je bilo treba poslati mnoge delegacije, na Kitajsko ter izvoliti dalaj lamo in pančena ertno v kitajski nacionalni kongres, kjer so jima izkazali velike časti. Kitajci so posebno ponosni na spravo med tema dvema visokima dostojanstvenikoma. Pobotala sta se potem ko se je pančena ertna leta 1952 po 30-letnem razdorju med njima

(Od našega stalnega dopisnika)

Kairo, maja

Kmalu bo minilo leto dni od avgustovskega upora na jugu Sudana, ko so bile pokrajine Ekvatorije, Bar el Gazel in Gornji Nil torišče uporniške akcije domače vojske in komisije, ki je odredila pokorščino centralni vladi. Do teh dogodkov je prišlo prav tiste dni, ko je Sudan bil žilav boj, da bi si priboril neodvisnost. Po leto dni trajajoči »pacifikaciji«, ki sta jo uveljavljala vojska in policija s severa Sudana, južne pokrajine še zmeraj niso zaživele normalnega življenja. To je zdaj glavna tema in problem razgovorov sudanskih politikov in parlamenta.

Nedavno se je vrnil v Jugu minister za promet Stanislav Pajsama, ki mu je vlada po daljšem obdobju pred kratkim dovolila, da je obiskal svoje volilne enote v pokrajini Bar el Gazel. Na reki Gazeli, kakor imenujejo domačini to svojo pokrajino, razmere še zmeraj niso urejene. Pajsama je dejal, da je ljudstvo

prestrašeno, da se boji govoriti, vojaške enote na jeepih in kamionih s strojnimi pa se še zmeraj vozijo po naseljih, pripravljene vsak čas na streljanje.

Prebivalci te pokrajine bolj kakor kdajkoli čutijo strah in nezaupanje. Poglavarji klanov, večjih družin in skupnosti, so zahtevali sestanke s svojim poslanecem in ministrom v centralni vladi. V Vau, na sedežu guvernerja pokrajine je prišlo na miting blizu 1000 ljudi, med njimi mnogi predstavniki plemena Dinka. Vsi so hudo godrnjali na krajevne oblasti, češ da je »pacifikacija« pravzaprav poizkus, da bi ljudstvo še bolj zastrašili. Te pritožbe in obtožbe so tem hujske, ker je bil prav Bar el Gazel tisto področje, na katerem se je upor najmanj razmahnil, predsednik Ismail Azhari pa se je v kritičnih dneh prebivalstvu tega področja zahvalil, da je ohranilo mir in red.

Za zdaj še ni poročil, kakšen je položaj v Ekvatoriji in na

področju Gornjega Nila. V prvi je imel upor najsrdečije središče in ostanki upornikov še zmeraj hodijo po džunglah ter kdaj pa kdaj napadajo osamljena vladna oporišča. Večina upornikov je prebežala v Ugando. Z njimi se je odselil znaten del prebivalcev, ki se še ne upajo vrniti v domače kraje. Sole so zaprli, in čeprav se obredno stanje bliža koncu, je centralna oblast po zatrevanju opozicije še zmeraj uveljavljala svojo avtoriteto z ognjem in mečem. Clani parlamenta in celo vlade, predstavniki ljudstva tega področja še zmeraj niso dobili dovoljenja, da bi navezali neposredne stike s svojimi rojaki, in to je še en razlog, da ljudje kar naprej govore o neurejenih razmerah na Jugu.

Najhujsji očitki na račun prebivalstva na Jugu in njihovih predstavnikov v parlamentu se nanašajo na to, da je bila sudanizacija Jugu, to se pravi zamenjava angleških upravnih uradnikov uveljavljena na teh področjih na račun domačega prebivalstva. Neki ugledni Sudanec, ki smo ga srečali v Kartumu, je rekel, da se je to zgodilo na Jugu Sudana tako, da so 99% mest zavzeli prišleci s Severa. Centralna vlada je imela za takšen ukrep delno opravičilo, ker je angleška administracija 30 let držala Jug docela ločen od Severa in ni dopustila razvoja pravice in šolanja domačih kadrov, ki bi lahko zamenjali tujo upravo.

Sele leta 1949 so odprli na Jugu prvo gimnazijo in od treh milijonov ljudi na tem področju jih ima komaj 100 srednjo izobrazbo. Zdaj jih študira kakih 30 na univerzi v Kartumu in ni dvoma, da je Jugu nujno potrebna pomoč s Severa, da bi se razvili domača uprava in gospodarski viri pokrajine. Prebivalci Jugu pa menijo, da bi bili lahko ob prevzemu oblasti od angleške uprave pravičnejše razdelili upravne funkcije. Kakih 100 prebivalcev Jugu je opravljalo razne upravne posle pod angleško oblastjo, samo enemu pa je sedanja centralna vlada zaupala višjo funkcijo, v tem ko so prišli na ostala mesta prebivalci Severa.

Poseben problem so dželabi, trgovci s Severa, o katerih pravijo na Jugu, da so postali pravi diktatorji Jugu ter še slabši svetovalci novih guvernerjev in okrajnih načelnikov. Večinoma so postali člani Azharijeve stranke in brezobzirno gospodarsko izžemanje domačega prebivalstva so skušali nazakoniti prek svojih dozdavnih zaslug za centralno vlado in administracijo.

Zavedajoč se teh težav in resnosti položaja napenja vlada v Kartumu vse sile, da bi čimprej popravila napake in zadovoljila upravičene zahteve domačega prebivalstva Jugu. Ena izmed njih je tudi zahteva po federaciji, katere prve oblike bodo vsekakor sledile, ko bodo dobile južne pokrajine več samouprave.

Z. Pečar

PISMO IZ KAIRA

Nemiri ob Reki Gazeli

in boju za oblast vrnil iz Kitajske v Lhaso.

V pekinškem Inštitutu za narodne manjšine se šola večina izmed 700 mladih Tibetancev skupaj z več sto Kitajci, ki se uče tibetansčine, da se pripravijo na delo v Tibetu. Ko bodo končali šolanje, se vrnejo v Lhaso, kjer bodo delali v mladinski zvezi in organizirali mladino. Uče se kitajske ustave, zgodovine KP, družbenih ved in dialektičnega materializma. Med njimi je tudi več deklet.

Na pragu preobrazbe

Odbor, ki naj pripravi razglasitev tibetanske avtonomije (ki sta jo Notranja Mongolija in Sinkjang že dosegla), so upostavili v Lhasi med budističnimi volitvami več tisoč lam, ob starodavni melodiji »lauma«, s katero poglavar zasede lamaistični prestol, ob vonju gorečega masla iz tisočih prižiganih svetilk v svetilnicah, med rajanjem ljudstva okrog velikih ognjev iz

borovih vej vzdolž reke Lhase in med bučanjem velikega letala, ki ga je poslala centralna vlada s pestrimi letaki v radost državljanov. Nova etapa v razvoju Tibeta, o kateri sta govorila dalaj lama in Cen ob tem svečanem dejanju, bo bržčas še dolgo imela te značilnosti. Važen je torej predvsem začetek družbene preobrazbe. Dalaj lama se je izrekel za socializem v Tibetu, poudaril pa je, da so tibetanske razmere še daleč od tega in da se bodo reforme uveljavljale počasi in postopoma. Cen pa je poudaril, da je bistveno, da uveljavljajo reforme sami Tibetanci. Dalaj lama je pripomnil, da bodo začeli od zgoraj navzdol. Verske svobostine ne pridejo v poštev.

Glavno vlogo pri tem začetku preobrazbe bo vsekakor imel sklep centralne vlade, da bo bolj aktivno vplivala na gospodarski razvoj dežele, tako da bo ustanavljala razna podjetja, zgradila železnico do Lhase, izsolala kadre, navezala stike itd.

V. Teslić



Pokrajina v Južnem Sudanu

(Nadaljevanje in konec)

Slavisti, ki študirajo na praški univerzi pod vodstvom prof. dr. J. Dolanskega srbohrvatski jezik, so nama s Cosičem pripravili prijetno presenečenje: sprememba s petjem srbohrvatskih in slovenskih pesmi. Najprej sva imela kratka referata o srbski oz. slovenski sodobni književnosti; sledila je kopica vprašanj. Radi bi bili imeli točno sliko naše sodobne književnosti, zanimajo pa jih tudi problemi z vseh ostalih področij. Pred leti so ponovno začeli s predavanji srbohrvatsčine, slovensčine pa še vedno ni na najstarejši slovanski univerzi, čeprav imajo izvrstnega profesorja v dr. Otonu Berkopecu. Za sedaj tega še ne dopuščata, kot sta nama razložila prof. Dolanski in Tognier, njih učni sistem, toda skušali bodo s prihodnjim šolskim letom obnoviti tudi lektorat slovenskega jezika. Bi bilo res prav. Le tako bomo dobili namesto starejših generacij, ki je že umrla (B. Wybiral) ali odložila pero, nove prevajalce in poznavatelje ter prijatelje naše literature. Sicer pa imamo na eni najmlajših univerz, v Ljubljani, ne samo lektorat za češčino, marveč tudi za slovaščino.

Mnogo zamujenega bo treba

ANTON INGOLIC:

Zapiski iz Češkoslovaške

opraviti. Tega se na srečo zavedajo vsi.

Kako vesel je pisatelj Konrad, ker bo končno le izšla njegova knjiga poetičnih potopisov po Jugoslaviji, knjiga, ki je bila napisana leta 1948, a tedaj ni smela iziti! Kako toplo mi je stisnila roko mlada Cehinja Božena, ki se je pripeljala dalj kot sto kilometrov v Prago, da po enajstih letih, kar se je s starši preselila iz Srbije spet na Češko, pozdravi svojega bivšega profesorja, in lahko nekaj ur govori srbohrvatski jezik! In še in še bi lahko navajal primere prijateljstva in ljubezni Cehov in Slovkov do nove Jugoslavije!

Založniška podjetja tako v Pragi kot Bratislavi se zanimajo za našo književnost, predvsem za sodobno s sodobno tematiko. Ta književnost jim je popolnoma neznana, saj sta od leta 1948 izšli v CSR samo dve naši knjigi, in sicer izbor jugoslovanske ljudske epike in Senoin roman »Kmečki punt«. Vendar zaradi dolgoročnih

založniških načrtov, ki so povezani s planiranjem papirja in vsega ostalega, ne bodo založbe mogle že v bližnjih letih zamašiti vseh vrzeli. Iz slovenske književnosti bodo najprej izšla naslednja dela: Jamnica Prežihovega Vornanca, izbor Prežihovih povojnih novel in K. Grabeljski roman Dolomiti se krušijo. Z gotovostjo lahko nadalje računamo s prevodom romana Miška Kranjca Fara sv. Ivana, izbora njegovih novel, nadalje povesti Fr. Levstika Martin Krpan in Fr. Bevka Tonček ter romana A. Ingolića Vinski vrh, katerega prvi del je bil preveden že leta 1948. O vrsti drugih slovenskih del pa še razpravljajo. Največ zaslug, da gre naša literatura med Čehe, ima naš rojak dr. Oton Berkopec, ki že skoraj tri desetletja pripravljata pot številnim našim delom med češke bralce. Zadnji čas mu krepko in poirtvovalno pomagata njegov učencec dr. František Benhart, urednik založbe Naše vojske, iskren prijatelj našega naroda in velik občudovalec naše li-

terature. To sta poleg prof. Tognierja in Bezděkove tudi dva glavna prevajalca slovenske literature v češki jezik, medtem ko ima srbohrvatska literatura le teh mnogo več. Morali bomo sami marsikaj storiti, če bomo hoteli, da bo naša literatura prišla med češke in slovaške bralce, predvsem bomo morali poslati češkim in slovaškim založbam najboljša dela, ki so izšla po vojni, in dati možnost mladim ljudem tako na Češkem kakor na Sloveškem, da se bodo lahko poglobili v slovenski jezik in se intimno seznanili z našo literaturo.

Lepo doživetje je bil po končanem kongresu obisk Slovaški. Z letalom se nas je odpeljalo kakih dvajset inozemcev v spremstvu sekretarja društva slovaških pisateljev pesnika Stifnickega v slovaško prestolnico Bratislavo. Ze prvi večer se nam je v domu slovaških pisateljev v Budmérikah razodel izredno topli in gostoljubni značaj slovaškega človeka. Ta dežela z ravninskimi polji, razgibanimi griči in zasne-

ženimi planinami je čudovito podobna naši deželi, kakor so nam tudi ljudje s svojim jezikom zelo blizu. V Zazrivi, gorski vasi pod Malo Tatro, so nam domačini priredili pravi ljudski koncert, proneje pa sedli med nas. V Visokih Tatrah smo se ustavili po romantični vožnji med gorskimi grebeni in ob prekrasnih jezerih v Trafranski Lomnici, najpomembnejšem češkoslovaškem gorskem letovišču in zdravilišču. Odtod smo se z žičnico povzpeli na najvišji vrh CSR, na Lomnický Štít, ki je bil seveda še ves pod snegom. Ta dan sicer nismo imeli sreče, zaradi goste megle ni bilo nikakršnega razgleda, toda drugi dan, ko smo se vračali z letalom v Prago, se nam je odkrila vsa lepota zasneženih Tater in sosednjih planin, kakor tudi lepota ostale slovaške in češke zemlje vse tja do zlate Prage.

Slovo od Prage je bilo težko in lepo obenem; težko, ker se je Praga končno prav tiste dni začela odevati v pomladansko zelenje in cvetje, lahko pa, ker smo vedeli, da to ni slovo za dolgo, saj se bomo s češkimi in slovaškimi pisatelji kmalu spet videli pri nas in na novih demokratičnih osnovah utrdili medsebojne kulturne stike.

OGLEJTE SI RAZSTAVO OD 26. V. DO 3. VI. V LJUBLJANI

»Stanovanje za naše razmere«

Urbanizem — arhitektura — tehnika — ekonomika in kultura stanovanj! Stanovanjska oprema — električni stroji za gospodinjstvo — gradbeni materiali

Razstavnici prostori:

POBUČNO PROPAGANDNI DEL: PALAČA »GRADISA«, TITOVA CESTA 19
KOMERCIJALNI DEL: »GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE«, TITOVA 50

25 odstotkov popusta na železnici

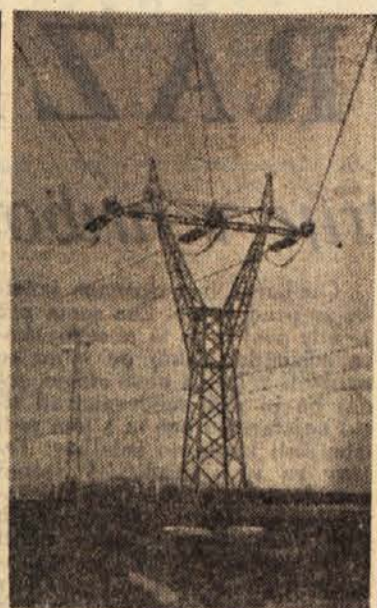
Za šest in pol milijarde din VEČJI IZVOZ KAKOR LANI

V prvih štirih mesecih smo izvozili za 33% več kakor lani, uvozili pa za 14% manj

Naša zunanja trgovina se je tudi v aprilu prav ugodno razvijala, saj smo v primeri z lanskim aprilom zaznamovali precej večjo vrednost izvoza, hkrati pa bistveno manjšo vrednost uvoza. V tem mesecu je izvoz dosegel 2,6 milijarde din, to je za 2 milijarde din več, kakor v istem mesecu lanskega leta. Ob tako povečanem izvozu pa je bil v aprilu uvoz manjši, kakor prejšnje mesece, zlasti pa manjši kakor lani v aprilu. Celotna vrednost uvoza je znašala 9,9 milijarde din, to je za 5 milijard manj, kakor v aprilu preteklega leta, ko je bila zabele-

žena največja mesečna vrednost uvoza v tem letu. Tudi rezultati naše štirimesečne strokovne izmenjave s tujino so kar razveseljivi, saj se je v teh štirih mesecih vrednost našega izvoza povečala v primeri z istim razdobjem lanskega leta kar za 33%. V razdobju januar — april preteklega leta smo namreč izvozili za 20,2 milijarde din, letos v istem razdobju pa za 26,8 milijarde din, tako da je bila vrednost izvoza letos za 6,6 milijarde din večja. Skoraj za enak znesek se je zmanjšala vrednost uvoza v primeri z uvozom v istem razdobju lanskega leta. Lani je dosegel uvoz v prvih štirih mesecih 50,4 milijarde din, letos pa le 43,9 milijarde din, to je za 6,5 milijarde ali 14% manj.

Značilno za letošnji izvoz je nadaljnje povečanje našega izvoza na tržišča Južne Amerike, Azije in Afrike. Od celotnega povečanja našega izvoza v prvem letošnjem četrtletju je odpadla skoraj polovica na povečanje izvoza na omenjena tržišča. Spritno novih trgovinskih sporazumov, sklenjenih v zadnjem času, lahko računamo za prihodnje mesece z nadaljnjim ugodnim razvojem našega izvoza. Za letošnje izvozno poslovanje je prav tako značilno, da se je začel močneje razvijati naš izvoz investicijske opreme, hkrati se je vrednost uvoza zmanjšala predvsem zaradi manjšega uvoza opreme, medtem ko se je uvoz reprodukcijskega materiala držal na lanski višini, oziroma se je deloma celo povečal.



Kotno razbremenilni jambor — izdelek Hidromontaže

Daljnovid Pekre—Kidričevo redno obratuje

Aluminij se uveljavlja

V soboto smo poročali, da je pričel redno obratovati daljnovid 110 KV Pekre—Kidričevo.

Prvi investicijski program za ta daljnovid je napravil v l. 1952 profesor dr. Milan Vidmar, na osnovi tega pa Elektroprojekt v Ljubljani. Takrat so se tudi odločili, da mora biti aluminij, ki ga bodo uporabili, domače proizvodnje. Inštitut za tehnično mehaniko pri TVS je pod vodstvom prof. Avseca napravil več laboratorijskih preiskav aluminija, ki ga je spletla tovarna IMPOL v Slovenski Bistrici. Aluminij je sprva dobavljala tovarna v Lozovcu, kasneje Kidričevo. Poizkusi so pokazali, da je aluminij domače izdelave in obdelave kemijsko in mehansko upo-

raben za montažo na daljnovidih.

Na osnovi programa je Elektroprojekt napravil načrt za gradnjo daljnovoda Pekre—Kidričevo. Od leta 1949 obstoji že daljnovid Maribor—Kidričevo—Varaždin. Ker potrebuje Kidričevo neprekinjeno električno energijo, je bilo treba zgraditi še novi rezervni daljnovid.

Aluminijasti tokovodniki imajo po več prednosti. Prenosni stroški električne energije so za približno 20 odstotkov manjši, daljnovid sprejema in prenaša dvakratno obtežitev, kot so jo predvideli in to brez občutnejših izgub energije. Navedene prednosti torej popolnoma opravičujejo nekoliko večje stroške, ki

nastajajo zaradi težje montaže aluminijaste vrvi. Razen manjših prenosnih stroškov, je prednost aluminija za eno tretjino manjša od bakra, tudi njegova teža je trikrat manjša. S tem, da uporabljamo aluminij za prenosne vrvi, lahko izvažamo baker, ki ima visoko ceno na svetovnem tržišču.

Daljnovid so pričeli graditi jeseni l. 1953. Montažna dela so opravili v prvi polovici leta 1955. Drogeve je izdelalo podjetje »Jambor« v Crnučah in deloma Hidromontaža. Razen obsebnega materiala in izolatorjev so vse izdelale domače tovarne. Montaža je zahtevala mnogo več previdnosti kot sicer, to zaradi posebnih lastnosti aluminija. Poizkusno je daljnovid obratoval od lanske jeseni. Vse meritve in preizkušnje je uspešno prestal. Za sedaj ni opaziti občutnejšega povečanja povosov, ki bi eventualno vplivali na varnost obratovanja.

Izgradnjo daljnovoda Maribor—Kidričevo je Elektrogospodarska skupnost Slovenije zaupala podjetju Elektro Maribor okolica. Kolektiv je vsa dela zadovoljivo izvršil.

»Dekle iz Trentes« v Cerkvenjaku

KUD v Cerkvenjaku privablja zadnji čas v svojo lepo dvorano občinstvo z Vlada Pipana ljudsko igrano »Dekle iz Trentes«. Delo je zrezal in mu postavil okusno in lepo sceno Vlado Lorber. Igralci so se potrudili pri ustvarjanju trentarskih značev in tudi uspeli. Skupina se bo z odpravljanjem napak lahko uvrstila med kvalitetne dramske skupine okraja. Največji pa je uspeh skupine v organizacijsko tehničnem pogledu, s najlepše urejenim odrom in smotnim delom. Predstava je počastila svojim obiskom tudi avtor dela, občinstvo pa je izvajalce nagradilo s aplavzom. J. K.

NOVI ZVEZNI PREDPISI

UPORABA SREDSTEV IZ AMORTIZACIJSKEGA SKLADA

Zvezni izvršni svet je izdal te dni več novih predpisov z gospodarskega področja, ki jih je objavil »Uradni list FLR« v zadnji številki.

Odlok o načinu uporabe sredstev amortizacijskih skladov predvideva, da je mož le-ta uporabljati za zamenjavo osnovnih sredstev in za investicijsko vzdrževanje. Če bodo podjetja uporabljala za investicijsko vzdrževanje del sredstev iz amortizacijskega sklada, bo za toliko ob koncu leta manjši knjigovodstveni odpis tistih osnovnih sredstev, na katerih so bila izvršena dela v zvezi z investicijskim vzdrževanjem. Podjetja lahko sredstva amortizacijskega sklada za zamenjavo osnovnih sredstev uporabijo samo za zamenjavo fizično ali ekonomsko neuporabnih osnovnih sredstev, da bi lahko tako redno vzdrževala svoje zmogljivosti.

Osnovna sredstva je mož zamenjati tudi z rekonstrukcijo obstoječih naprav ali drugih osnovnih sredstev.

Odlok predvideva, da je ta zamenjava možna edino, če tako odloči delavski svet.

PLAČE KMETIJSKIH DELAVCEV

Odlok o razdelitvi dela dohodka za plače, o akontacijah plač in o obračunavanju posebnega prispevka v proračune iz plač delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij pa predvideva, da del dohodka za plače določi najvišji organ kmetijskega poselstva pri razdelitvi skupnega dohodka ob koncu poslovnega leta. Pred določitvijo dela dohodka za plače kmetijskega poselstva obvezno izloči sredstva za samostojno razpolaganje.

Na podlagi tega odloka kmetijska poselstva predhodno krijejo plače sezonskih delavcev, določene s pogodbo, ostanek dohodka za plače pa uporabijo za izplačilo plač stalnih delavcev in nameščencev.

Način razdelitve doseženega dohodka za plače med stalne delavce in nameščence je treba določiti po merilih, določenih v tarifnem pravilniku. V tarifnem pravilniku iz leta 1953 je mož vnesti potrebne spremembe, ki bodo omogočile takšen način plačevanja.

Kmetijsko poselstvo ima pravico, da med letom za izplačilo plač stalnih delavcev in nameščencev jemlje s svojega bančnega računa predjume do višine plač, obračunanih po tarifnih postavkah lanskega tarifnega pravilnika. Tiste kmetijske organizacije, ki so uvedle plačevanje po enoti proizvoda, lahko med letom jemljejo s svojega bančnega računa predjume za izplačilo plač v višini plač, obračunanih po enoti proizvoda, a na podlagi doseženih donosov.

Odlok predvideva, kako je treba ugotoviti višino donosov in kako izvesti izplačilo, če kmetijska organizacija ne doseže ustreznih donosov.

ODLOKI O RAZDELITVI SKUPNIH DOHODKOV

Razen tega je Zvezni izvršni svet izdal odlok o razdelitvi skupnega do-

hodka zavodov za zavarovanje, podjetij za snemanje filmov in podjetij za tehnično izdelavo ter obdelavo filmov, podjetij za promet s filmi in podjetij za predvajanje filmov.

Razen tega je Zvezni izvršni svet izdal odlok o obračunavanju plač v gospodarskih organizacijah, ki vplačujejo iz plač pesebnih prispevkov v proračune. S tem odlokom je predvideno, da podjetja v trgovini in gostinstvu ter gospodarske organizacije za administrativne in intelektualne storitve, ki se po zveznih predpisih o razdelitvi skupnega dohodka izločijo iz doseženih plač, lahko povečajo tarifne postavke v tarifnih pravilnikih tako, da po odbitku zneska posebnega prispevka iz plač po ustreznih stopnjah — ostanke dosežanih zneski tarifnih postavk.

O POJAVU EPIDEMIČNEGA MENINGITISA V PIRANU

Sodelovanje prebivalstva je neprecenljive važnosti

V zadnjih dneh je v Piranu obolelo nekaj predšolskih otrok za onemogajočim meningitisom. Vsi primeri so lažja značaja. Ker so bili pravčasno hospitalizirani, so vsi prizadeti otroci že izven nevarnosti.

Hkrati ali že nekoliko prej so zabeležili več primerov obolenj te vrste v sosednjih občinah Buje in Umag. Spritno tega pojav meningitisa zdravstvene službe v kopskem okraju ni našel nepripravljene. Preventivne mere, za katere so se tedaj odločili, so morada nekam stroge in obsežne.

vendar menijo, da so koristne. Tako se doslej uspeli omejiti epidemični meningitis na samo mesto Piran.

Glavna naloga zdravstvene službe je zdaj, pravčasno odkriti vse primere obolenj — in to v začetnem stadiju bolezni. V ta namen so s posebnim obvestilom povelili prebivalce, kako naj se ravnavajo, hkrati pa jih seznanili z glavnimi znaki bolezni: glavobol, povišanje temperature, bruhanje in v kasnejšem stadiju otrdelost tilnika. Zdravstvena služba je opozorjena, naj se pravčasno odzove vsem zahtevam po obisku doma in naj nudi takojšnjo pomoč, kajti prav od začetnega zdravljenja je odvisna usoda obolelih.

Da bi preprečili nadaljnje širjenje bolezni, so odsvetovali zbiranje večjega števila ljudi, predvsem mladine. Zato so začasno zaprli šolske vrte in osnovne šole ter preprečili prehod otrok do petnajstega leta starosti iz mest Piran, Koper in Izola v sosednje predel. Na ta način so poskrbeli, da klionosci

ne bi raznesli bolezni. V primeru pa, da bi epidemični meningitis izbruhnil tudi v Izoli ali v Kopru, ima zdravstvena služba na razpolago tako dovolj postelj kakor tudi zdravil, katerih uporaba bo omogočila, da bo število obolelih čim manjše.

Zdravstvena služba ima v kopskem okraju — na podlagi lastnih izkušenj in izkušenj pri preprečevanju obolenj te vrste v drugih državah — dovolj zdravil, s katerimi lahko profilaktično zaščiti vse prebivalstvo. Predvsem pa zdravstveni delavci menijo, da bodo ob razumevanju vsega prebivalstva lahko epidemijo meningitisa v doglednem času zatrli.

Dve likovni razstavi

Ljubljana, 19. maja. — Danes ob 18. uri sta bili v Ljubljani odprti dve novi likovni razstavi: v Galeriji umetniške zadrage razstavlja slovenski slikar Vladimir Lamut svoje »Pariške motive«, v Jakopičevem paviljonu je odprta razstava Risb francoskih otrok.

Vladimir Lamut razstavlja tempera risbe, gvase in akvarele. Dela so nastala pretežno v letu 1954.

Poseben dogodek predstavlja razstava v Jakopičevem paviljonu, ki je bila v Ljubljano premeščena iz Sarajeva, prvkrat pa so bila leta dela razstavljena aprila meseca v Zagrebu ob posvetovanju o likovni vzgoji otrok in mladine. Razstavo prireja Pedagoški muzej iz Pariza v sodelovanju s Centrom za otroško risbo pri Zvezi društev »Naša deca« ter s posredovanjem Zvezne komisije za kulturne stike z inozemstvom. Cilj te razstave je pokazati našim likovnim pedagogom in občinstvu na konkretnem materialu možnosti in metode likovne vzgoje otrok in mladine. Razstava ponazarja osnovne principe likovne vzgoje mladine v Franciji, kjer so krožki za risanje dokaj številni in so mnogi med njimi že dosegli neke svojstvene, do-

kaj ustajene pedagoške principe. Razstavljeni dela so odpravljena iz različnih, že utrjenih in priznanih risarskih krožkov, kot so Atelje mlajših od trinajstih let pri Muzeju dekorativnih umetnosti v Parizu, Akademiji četrtkov, Center kurativne pedagogike, Klub slikarske palete, Otroške risbe iz raznih pokrajin Francije in Risbe zapostavljenih in delikventnih otrok. Razstava je nadvse zanimiva in bo prav gotovo privlačna za najširšo javnost.

Požrtvovalnost in uspehi v Lehnu

V Lehnu na Pomerju polje živahnega kulturno-prosvetnega dejavnosti. Nedavno so razveselili občinstvo z uprizoritvijo »Stilmondskega župana«. Nič ne bi verjel, da se bo v tako malem kraju zbralo okrog režiserja — šolskega upravitelja tov. Franca Fečnika — dovolj dobrih igralcev za tako zahtevno dramsko delo. Razen učiteljsva ni tu nobene inteligence in tako se na oder stopili predvsem kmetje in delavci, v večini mladi ljudje. Presenetljiva je dobra izgovorjava, predvsem pa doživljata igra. Prednjačila je tov. Ana Pristovnik, ki je igrala Belio, vsak oder bi je bil vesel. Potrudili so se tudi ostali igralci in podali bolj ali manj doživljata lika. Župana je igral Vlado Vogrinec, Clausa Franc Vomer, Otona Franc Fečnik, v ostalih vlogah pa so se zvrstili: Franc Altbauer, Anton Grubelnik, Jože Hrašnik, Siemenjak, Mumen, Rep in Mirko Grubelnik.

S tem dobro nastudiranim delom so gostovali v Podveliki Ribnici, Lovrencu, Jospoldu in Remniku. Delo skupine pa je ves čas zadovoljivo, saj so pred tem igrali Budakov »Metek« in Kreftove »Celjske grofe«. Občinstvo pričakuje od skupine še mnogo dobrih predstav. Igralci sami pa za službo največje priznanje, saj delajo skoraj v nemogočih razmerah v bivši gostilniški sobi, brez kurjave v zimskem času in z zasilno odrsko opremo. Prav zaradi tega pa je njihov uspeh še toliko večji. J. K.

Občinski praznik v Borovnici

Občina Borovnica je letos prvikrat praznovala občinski praznik na dan 19. maja. Prejšnja leta je veljal za občinski praznik 10. marec. Sprememba v dnevu je nastala po združitvi občine Borovnica z občino Podpeč-Preserje, ker so se dogodki, katerih se spominjamo na ta dan, v glavnem odigrali na teritoriji Podpeč-Preserje. Dne 19. maja 1942 so namreč partizanske enote napadle ter uničile okupatorjevo karabinersko postajo, ki je bila v Preserju. Tokrat je bilo osvojenemu celotno območje vasi: Podpeč, Jezero, Preserje, Kamnik pod Krinom, Prevalje, Dolnja in Gornja Brezovica. Izvoljen je bil prvi terenski odbor OF. V tej akciji partizanov so v glavnem sodelovali borci tega področja ob pomoči vsega prebivalstva. S področja celotne sedanje občine pa so ob tej priložnosti odšli najzavrednejši vaščani in partizane. Pod njih zaščito pa se je zateklo okrog 260 starok. žena in otrok.

Praznovanje občinskega praznika se je začelo že 13. maja. Ta dan je bilo odkritje spominjske plošče padlim borcem v Brezovici pri Borovnici, zvečer pa je bila uspešna telovadna akademija TVD »Partizan« — Borov-

nica v »Mladinskem domu«. V ponedeljek je bila prav tako »Mladinskem domu« v Borovnici uspela prireditev cicibančkov in pionirjev iz Otroškega vrta, ki so s svojim dobro izvedenim programom navdušili vse navzoče. V sredo pa je bil koncert pevskega zbora DKD »Svoboda« v Podpeči. Včeraj pa je razen polaganja vencev pred spomeniki padlih borcev v Borovnici in okolici bil sklican občinski ljudski odbor na svečano sejo, na kateri so se spomnili dogodkov iz borbe občanov. Hkrati so razglasili dva zasluzna tovariša za častna občana. Popoldne je bil slavnostni koncert v »Mladinskem domu« v Borovnici. Ob zaključku praznovanja občinskega praznika bodo danes odkrili spominjsko ploščo padlim borcem v Preserju in Kamniku. K. F.

»Svet ob Muri« — nova pomurska revija

V mesecu juniju bodo v Murški Soboti proslavili 20-letnico izida prekmurske revije »Mladí Prekmurec«, v kateri so sodelovali mnogi vidni politični in kulturni delavci Prekmurja. Ob tej priložnosti bo izšla tudi prva številka pomurske revije »Svet ob Muri«, ki jo bo založila Obmurska založba. Revija bo zaenkrat imela zborniški obseg in bo izšla letos v štirih zajetnih številkah. V reviji bodo objavljene kulturno-politične esej, zgodovinske razprave in članki, imela pa bo tudi močan književni del, v katerem sodelujejo vidni slovenski pesniki in pisatelji. Proslavo 20-letnice »Mladega Prekmurca« pripravlja podružnica Društva novinarjev Slovenije skupaj s kulturnimi in političnimi delavci Pomurja.

Najnovejše v športu

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA »Ljubljana«—Radnički 82:50 (39:12)

Kegljavke CSR boljše od naših

Sinoči je bilo v Beogradu srečanje ženskih reprezentanc Jugoslavije in Češkoslovaške v kegljanju. Zmagale so igralke Češkoslovaške z rezultatom 2352: 2327.

Cankarjev večer v Kopru

Delavsko prosvetno društvo Svoboda v Kopru je priredila te dni ob 80-letnici rojstva Ivana Cankarja Cankarjev večer. Umetniško revolucionarno podobo Cankarja je orisal prof. Peter Marince, v programu pa so sodelovali člani Glasila Slovenskega Primorja ter dijaki in profesorji Glasbene šole in Slovenske gimnazije. Čeprav so se sodelujoči zelo potrudili in jim gre vse priznanje, je vendar številno občinstvo pričakovalo več. Prireditelji so se namreč v glavnem oprli le na Cankarjeva dela iz razdobja, ko se je pisatelj podal teledniškim in socialnim razmer in razočaran nad nemarljivo političnim vravolom zapri vase in v svet svojih sanj, medtem ko smo pogrešali dela, v katerih je Cankar jasno izpovedal svoj marksistični svetovni nazor in nakazal pot, po kateri smo pozneje tudi šli. Vsekakor bo potrebno v prihodnje pri podobnih akademskih temeljitejša dela, saj Cankarjev večer ni odina prireditelj v zadnjih mesecih, ki bi ji lahko očitali pomanjkljivosti.

Bežigranski pionirji so obiskali Postojno

»Vabimo vas,« so pisali pionirji gimnazije v Postojni. »Priidite si ogledat lepote naše Postojnske jame!«

Pionirji odredov »Planika«, »Rdeča zvezda« in »Lastovka« so komaj čakali dneva, ko jih popelje vlak na ta obisk. Spraševanja, kdaj gremo, ni bilo ne konca ne kraja. Pa tudi skrbnih priprav ne bilo nič koliko, kajti pionirji odredov Bežigrada in Ježice so hoteli pokazati, da so delavni v svojih odredih. Studirali so kulturni program.

V nedeljo, 13. maja jih je zbudilo sončno jutro. Navsezgodaj so se odpravili na železniško postajo. Ta izlet pa je postal še bolj pomemben, kajti maršal Tito se je vračal v domovino iz Francije. Pri Borovnici smo srečali modri vlak. Pozdravili smo Tita in bili srečni, da je spet doma.

Se nekaj kilometrov in bili smo v Postojni. Na železniški postaji so nas sprejeli postojnski pionirji s pesmijo. Vzradoščeni nad sprejemom smo nato odšli v njihovo gimnazijo, kjer smo odložili instrumente, nato pa šli v Postojnsko jamo. Kakor iz pravljice so se odpirale pred nami krāsote jame.

Po ogledu jame smo odšli na kosilo. In že se je bližala ura, ob kateri smo imeli napovedan kon-

cert za naše gostitelje. Dvorana kulturnega doma v Postojni se je napolnila do zadnjega kotička. Zveneli so zvoki 15-članskega harmonikarskega zbora pionirjev, starih od 8—11 let. In ravno toliko članskega tamburaškega zbora. Tudi baletnih točk ni manjkalo in pa dobrih recitacij in deklaracij. Postojnski pionirji so bili navdušeni nad izvajanjem programom.

Bežigranski pionirji smo jim ob tej priložnosti izročili v spomin album s slikami. Postojnčani pa nam pol metra visok kapnik v študijske svrhe.

Zelo smo jim hvaležni za povabilo. Ta izlet nam bo res lep spomin. Tudi mi jih vabimo na ogled naše Ljubljane. S. V.



DOPIŠUJTE V NAS LIST!

Občinski ljudski odbor DOBREPOLJE

z množičnimi organizacijami

CESTITA ZA OBČINSKI PRAZNIK — 17. MAJ VSEM PREBIVALCEM NA PODROČJU OBČINE

NI ENAKIH OTROK

Celo dvojčki imajo različne lastnosti in to je treba upoštevati pri vzgoji

Vsak vzgojitelj lahko opazuje med otroki velike telesne in duševne razlike. Otroci se različni že roje, a te razlike se s časom še pojačajo zaradi vplivov okolice in vzgoje. Celo identični dvojčki, ki so se razvili iz ene jajčne celice, kažejo določene medsebojne razlike. Pomen tega dejstva o razlikah med otroki pa

rejšim silno ugajale, otroke, ki pridejo za njimi, ne bodo več tako navdušile. Kakor otroci istih staršev niso enaki po zunanosti, tako tudi ni pričakovati, da bi bili enaki in interesih.

4. Tudi doraščanje ne gre pri vseh otrocih z enakim tempom. Čas, v katerem otroci odložijo otroške igrače in tudi čas, pri katerem že pokažejo določene znake zrelosti, se pri otrocih zelo razlikuje. Narava vsakemu otroku že pred rojstvom vtisne vzorec duševnega in telesnega razvoja, in ti vzorci se skoro prav tako razlikujejo pri otrocih iste družine kot pri otrocih, ki jih ne veže nobeno krvno sorodstvo.

5. Ne bodite v skrbeh, če otrok ni dosegel telesne ali duševne norme za svoja leta. Norme, ki jih v današnjem času vsepovsod najdete, so le povprečja normalnega razvoja, in nujno je, da vedno najdemo več ali manj razvite otroke. Tudi namen takih norm je ta, da dajo staršem in vzgojiteljem približno sliko, kaj naj od otroka pri določenih starostih pričakujejo.

6. Ne dovolite, da sorodniki, prijatelji ali pa celo sosedejski skušajo vašega otroka vsiliti v »normalni kalup«, ali bolje rečeno v tako formo, o kateri oni mislijo, da je edina normalna.

Pri vzgoji upoštevajmo naslednje nasvete:



Obleki za poletje

je dalekosežen in upoštevati ga moramo pri vzgoji, če hočemo da bo ta imela uspeh.

Preglejmo nekaj tozadevnih navodil:

1. Ne skušajte odstranjevati razlik med otroki s tem, da jih tlačite v isti kalup. Vsak poskus nekakšne standardizacije otroka je zanj duševna trauma, pravi znana ameriška otroška psihologinja E. B. Hurlock.

2. Ne pričakujte, da bodo vsi otroci enako reagirali na enako vzgojo. Zlasti psihološki del vzgoje se mora prilagoditi otrokovi duševnosti. Medtem ko morda vaš sin rad vidi, da ste z njim nečni, pa nasprotno vaša hčerka takih nečnosti ne ceni. Ravno tako morda pri enem otroku dosežete veliko ali skoro vse s tem, da delujete na njegov ponos, pri drugem pa s tem ne boste dosegli ničesar.

3. Ne pričakujte, da bi mlajši bratje in sestre v vedenju in interesih točno sledili starejšim. Tudi ne bodite presenečeni, če igrače in pravljice, ki so sta-

1. Ravnajte z vsakim otrokom kot s posebno osebnostjo. Spoštujte njegovo individualnost. Ko je starejši, po istem principu sprejmite njegovo izbiro prijateljev in življenjskega druga.

2. Tudi medsebojno naj otroci spoštujejo drug drugega. Prepričajte kritiko ali zasmehovanje zaradi majhnih posebnosti. Pustite, naj otroci tako kot vi prosto izražajo svoje želje in ambicije.

3. Ljubite otroke zaradi tega kar so, ne pa zaradi tega kar predstavljajo v vaših željah in visokoletečih načrtih.

4. Mislite na to, da posebnosti naredijo ljudi zanimive in da so le-te nekaka »začimba življenja«, dr. B.



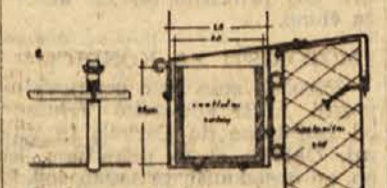
Na razstavi otroške konfekcije je Centralni zavod za napredek gospodinjstva prikazal tudi pajaca, v katerega oblečemo dojenčka, ko ga peljemo na sprehod

Nosilna ogrodja za cvetlične zabožke

Zadnjič smo omenili, da nimajo vse hiše, kjer bi stanovalci želeli imeti cvetlice, za to potrebnega nosilnega ogrodja. Ponekod stanovalci po lastni iznajdljivosti razmestijo lončke, oziroma zabožke za različne majhne ograjice iz lesa, ali pa še preprosteje — za napeto žico. Žico pritrdijo na v zid zabite kavlje, ki razen tega, da večjih močno poškodujejo zid, niso zanesljive opore cvetličnim lončkom. Večkrat se zgodi, da prva nevihta razmaja kavlje, potrga žice in druge zaslane konstrukcije, lonce s cvetlicami pa vrže na tla. Če je okno obrnjeno na ulico, so razen velike materialne škode, ki pri tem nastane, ogroženi tudi mimoidoči ljudje.

Možnosti glede namestitve in pritrditve nosilnih ogrodij za cvetlične zabožke, so skoraj na vsaki hiši drugačne. Predvsem novejše zgradbe imajo različno izdelana okna in balkone. Naslonila (naslonilne ograje in zidovi) balkonov so običajno tako visoka, da je pogled preko njih predvsem sede prijeten. Ako pa nanje postavimo cvetlične zabožke, zlasti pri masivnih

približno tako, kakor kažeza skici. Prva skica kaže prerez in pogled na nosilno ogrodje, ki je z železnimi zatiči na primernih razdaljah pritrjeno k vbetoniranim železom na notranji strani masivne balkonske stene. Druga skica kaže prav tako prerez in



pogled sličnega ogrodja na oknih, ki je z močnimi vijaki pritrjeno na okenski okvir, sicer pa stoji na okenskem pragu. Ogrodje je iz ploščatega železa in ga lahko pozimi odstranimo. Iz lepinskih razlogov naj bodo posamezni sestavni deli med seboj zakovičeni, ni pa nujno, da so preko zabožkov štrleči deli sploščeni in zakrivljeni, kakor kaže skica. Dno ogrodja, ki je iz dveh ploščatih železnih palic, naj bo nagnjeno nekoliko navzven, da voda ne more odtekati na hišni omet. Vse železne dele pobarvamo najprej z minijem, nato pa še dvakrat z oljnatno barvo, da ne zarjavi. Zabožki naj bodo približno 3 cm ožji od nosilnega ogrodja, da jih z lahkoto vzamemo ven, tudi če se les napne.

Nosilno ogrodje podobnih konstrukcij si lahko napravimo tudi za okna, kjer so okenski okviri tik ob zunanji strani (pri stanovanjskih blokih). Balkoni z železno naslonilno ograjo glede tega niso problematični in je z majhnimi stroški mogoče pritrčiti na že obstoječe železne palice nosilno ogrodje za cvetlice.

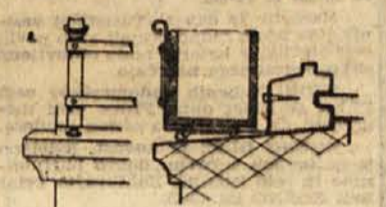
Miha Ogorevc

Špinačne jedi

Pol kilograma špinače skuhamo, jo sesekljamo in zmešamo s četrt kilograma napol kuhane ga riža. Temu dodamo sesekljano pripravljeno čebulo, nekaj sesekljane peterilja, jajce, sol, poper in žlico kruševih drobtin. Vse skupaj zmešamo, oblikujemo hlebčke in pečemo na masti. Serviramo s krompirjevo salato.

Dobre omelette namažemo z gosto dušeno špinačo, ržite naložimo v namazano pekač, jih polijemo s surovim maslom in postavimo za nekaj minut v vročo pečico.

V vodi skuhamo četrt kilograma krompirja, 10 dek korenja in 2 dek surove sesekljane svinjine. Ko je vse do mehkega skuhano, pretlačimo. Na rezance pa narežemo oprano špinačo in jo dušimo na surovem maslu s peteriljem, nakar jo dodamo juhi in zmešamo s soljo in poprom.



naslonilnih zidovih, ta preračunan pogled zakrijemo. Zato na takšnih balkonih ne smemo postavljati cvetličnih zabožkov na nosilni zid, temveč na njegovo zunanjo stran, da samostojno gledajo preko zidu. Kjer nosilnih ogrodij še ni, jih lahko napravi kovane

Kombinirana

OBLEK A



Zenske smo včasih v zadregi. Zgodi se, da nam postane obleka prekratka, preozka ali sploh premajhna. V takih primerih si bomo pomagali s kombinirano obleko.

Slika 1 prikazuje obleko, ki je visoko zaprta in zapeta z gumbi. Nekaj posebnega na njej so gumbi po zadnji modri in kombinacija dveh raznobarnih blagov. Ob vratu (zgornji del obleke), spodnji rob in pramen, kjer potekajo gumbi, je iz enega blaga (črtastega, pikčastega, enobarvnega ali rožastega), ostali del obleke pa iz drugega blaga. To je en način, da drugačnari vidite na sliki 2. Tu je zgornji del obleke od prs naprej napravljen iz enega blaga, ostali del života in krila pa iz drugega blaga.

Lepa obleka bo tudi iz belega platna, če jo boste kombinirale takole: v životek vložite pramen enobarvnega blaga svetlozodre, marinarsko modre, cinober rdeče ali zelene barve in napravite rob okoli žepka (3). Včasih bo

taka kombinacija močno poživela enobarvno obleko. Ali naslednji primer: obleka, predelana iz starega enobarvnega blaga, je res skromna in preprosta. Izboljšamo jo tako, če jo kombiniramo s pisanim blagom (slika 4). Če bomo izbrale še primerno barvo, bo obleka toliko lepša.

Prav za mlada dekleta bo pa tale obleka, še posebno ljubka: oprtjet životek, na ramenih zavezan v vozeli in dva velika žepa iz pikčastega blaga ter enobarvno, široko nabrano krilo (5). Prav prijetno se bo nosila tudi obleka, ki jo vidite na sliki 6. Taki obleki ne bo videti, da ste imeli za njo premalo blaga, vzbujala bo vtis, da ste barve namenoma in hoté kombinirali. Na enobarvno obleko brez ovratnika in zavihkov na žepih pa za spremembo naslijte ovratnik in zavihke iz drugega blaga. Morda jo boste potem rajši nosile, ker se vam bo zdela nova (7). In še en primer, ki ga vidite na sliki 8, vam bo morda pomagal iz zadrege. M.

Zbiramo za vas

ZBIRAJTE ZA NAS

Pokrovke iz aluminija se med kuhanjem zelo segrejejo. Zato vtaknimo pred uporabo pod ročaj velik plutovinski zamasek.

Plesnive mazače lepo očistimo z limoninim sokom ali kislim mlekom.

Pateatne kozarce večjih zalo težko odpremo, ker je gumijasti obroček tesno sprjet z robom kozarca. Če kozarec vtaknemo v toplo vodo, se ogreje, obroček pa kmalu popusti.

Lesene kuhinjske žlice in deske, ki so potemnele, lepo ohellimo, če jih umijemo v vodikovem superoksidu.

Iz umivalnih likalov in stranišč večkrat, zlasti poleti, neprijetno zandarla. Neprijetnega vonja ne bo, če nekajkrat na teden vlijemo v školjke modro hipermanganovo raztopino. Tudi pomivalne krpe izgubijo neprijeten vonj, če jih prepremo v hipermanganovi raztopini. Z. M.

Novosti v proizvodnji

OSJEŠKE TKALNICE SVILE

so vzbujale pozornost na

I. RAZSTAVI TEKSTILA V LJUBLJANI

Kosmičasti in zlati tisk

Pred paviljonom Osješke tkalnice svile na Gospodarskem razstavišču se je vsak obiskovalec zadržal. Pozornost so vzbujali lepi deseni blaga. Svila je, gledano iz malo večje oddaljenosti, imela posebne površinske konture, bila je lahno zvalovana. Opazilo se je, da površina ni taka zaradi svoje teže in gib, pač pa so na njej neki naknadni elementi, ki ji dajejo to razgibanost, vendar pa tvorijo z osnovo skladno celoto. Iz bližine pa se je videlo, da dajejo svili to posebnost baržunasti vzorci. — Strokovnjaki pravijo tem vzorcem na blagu kosmičasti tisk.

Ta način izdelave se je razvil v tkalnicah svile na zahodu v Franciji, Nemčiji in Italiji pred dobrima dvema letoma. Ker hoče biti Osješka tkalnica svile v koraku z modo in nuditi svojim potrošnikom širok izbor blaga, so se tudi njeni strokovnjaki odločili za tak način izdelave. Pri kosmičastem tisku se kosmiči vtisnejo v svileno osnovo in postanejo z njo eno. Te dlakice se ne guliijo. Tako trdno sedijo na svoji osnovi, da lahko tako blago peremo z milom v topli vodi do 50 stopinj C. Osješka tkalnica svile tiska s kosmiči na osnovo iz čiste svi-

le. V inozemstvu tiskajo s kosmiči tudi na osnove iz umetnih vlaken, perlonu, nylonu in podobno. V Osijeku tiskajo samo na osnove čiste svile iz posebnih razlogov: vsa umetna vlakna slabo vplivajo na človeško telo, kajti ta vlakna ne vpijajo potu, medtem ko ga čista svila upija. Prav zaradi tega so se v Osijeku odločili za čisto svilo, čeprav imajo v skladiščih tudi dovolj umetnih vlaken. Eno izmed mnogih vprašanj, ki so ga obiskovalke zastavljale zastopniku podjetja, je bilo, zakaj bi se ta novi material najlaže uporabil. Tu je bil odgovor



zastopnika malo težak, ker je bilo treba povedati, da se to blago lahko uporablja za letne bluze, za popoldanske, večerne in plesne ali lahke letne obleke, kar je seveda odvisno od izbire desena in barve. Desenov in barv pa so pripravili veliko. Drugo zelo pogosto vprašanje pa je bilo, kakšna je cena in kje se blago lahko kupi. Cena se giblje okoli 1600 din za meter, prodajajo ga pa v Ljubljani pri »Svili« in v Mariboru pri »Zarji«. Marsikomu se zdí cena blaga pretirano visoka. Vedeti je treba, da mora tovarna kosmiče uvažati in stane 1 kg kosmičev, brez katerih tovarna ne more izdelati tega blaga, z uvoznim faktorjem 21 švicarskih frankov. Na tej razstavi je Osješka tkalnica svile razstavila še blago za domače halje. Tudi pri tem blagu je osnova iz prave svile. Na tej osnovi pa sta še kosmičasti tisk in zlati tisk. Pri zlatem tisku je kolektiv tkalnice dosegel lep uspeh. Blago z zlatim vzorcem lahko prav tako pe-

remo kot blago s kosmičastim tiskom in vzorci ostanejo nespremenjeni. Vzorce za svoje izdelke dobivajo iz treh virov. Prvi vir je Zavod za uporabno umetnost, drugi izhaja iz proučevanja tuje literature in vzorcev, tretji pa je v sami tovarni. Njeni strokovnjaki namreč sami izdelujejo predloge in načrte vzorcev. Na prvi strokovni razstavi tekstila z mednarodno udeležbo v Ljubljani je Osješka tkalnica razstavila samo ta dva nova izdelka, kajti ostali so več ali manj znani. Izdelujejo okoli 120 predmetov iz prave in umetne svile. Kolektiv bi želel še povečati število proizvodov, vendar mu strojni park, ki je kakor v ostali tekstilni industriji že precej izrabljen, tega v taki meri ne dovoljuje. Kadar bo tkalnica imela nove moderne obrate, bo lahko s svojim dobro izurjenim kadrom napravila mnogo več, kar se bo seveda zelo občutilo na našem tržišču svile.

KEMIČNA TOVARNA, MOSTE-LJUBLJANA,

OB ZELEZNICI 14

razpisuje

po zakonu o oddajanju in izvajanju gradbenih del (Uradni list FLRJ, št. 17/55 z dne 12. maja 1955)

prvo javno licitacijo

za gradnjo skladišča glinice. Licitacijski znesek vseh gradbeno-obrtniških del znaša 19.525.000 din

Investitor za razpisana dela je Kemična tovarna Moste. Tehnični elaborator in splošni pogoji so interesentom na razpolago v tehničnem oddelku Kemične tovarne, Moste, rok dograditve pa je 6 mesecev po podpisu pogodbe. Javna licitacija bo 15 dni po objavi v Uradnem listu LRS tudi v tehničnem oddelku Kemične tovarne, Moste.

Varščino v znesku 50.000 din morajo ponudniki položiti najkasneje do začetka licitacijske obravnave. Prevzemnik dela začne z izvajanjem del kot bo to dogovorjeno z gradbeno pogodbo.

1989

Zadružno trgovsko podjetje**»LES« - NOVO MESTO**

kupi in prodaja vse vrste lesa, gozdnih asortimentov in vse vrste rezanega lesa

Kupci in prodajalci, poslužite se našega podjetja ter ugodnega nakupa oziroma prodaje!

N-54

UPRAVNI ODBOR PODJETJA TESARSTVO,
LJUBLJANA, IZANSKA C. 18

razpisuje

MESTO RAČUNOVODJE PODJETJA

POGOJI: Srednješolska izobrazba z najmanj 3-letno prakso v samostojnem vodenju računovodskih poslov. Plača po tarifnem pravilniku podjetja in po dogovoru. Pismene ponudbe z navedbo strokovne izobrazbe in dosedanjih zaposlitev je vložiti do dne 30. maja 1956 upravnemu odboru podjetja.

1985

Oglasujte v »Ljudski pravici«!

Kupimo takoj

VODNO ČRPALKO ZNAMKE „UTA“

Jeklosti 4 PS, napetost 380-220 V, obr./min 2800 liter/min 140, višina dviga 70 cm

INDUSTRIJA BOMBAŽNIH IZDELKOV — KRANJ**JADRANSKI SEJEM - SPLIT**

25. AVGUSTA DO 2. SEPTEMBRA 1956

Sodelujejo: ladjedelništvo, pomorstvo, ribištvo, jadranski poljski pridelki, industrija in obrt nasplih. Prijave do 10. junija 1956

Informacije: Jadranski sajam, Split, poštni predal 161.

570



Nujno potrebujemo in kupimo

centrifugalne vodne črpalke

1000—2500 l/min., h = 80 m

Ponudbe na:

ZELEZARNA RAVNE

tovarna plemenitih jekel — Ravne na Korškem

1975

LEKARNA
RAVNE NA KORŠKEM

razpisuje mesto

farmaceutskega pomočnika

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Samska soba na razpolago

1979

Splošno gradbeno podjetje
»TEHNIK« - SKOFJA LOKA
sprejme**2 gradbena tehnika**
2 gradbena delovodja
10 zidarjev in
50 nekvalificiranih delavcev

Našteta delovna sila bo zaposlena na gradbiščih Skofja Loka, Medvode in Piran. Za stanovanje je preskrbljeno. Delavci se lahko javijo v upravi Splošnega gradbenega podjetja »TEHNIK«, Skofja Loka ali na naštetih gradbiščih.

1991

SPREJMEMO V SLUŽBO

več nameščencev

za delo v komercialni sektorju, izvozno-uvozni oddelki, ki morajo izpolnjevati pogoje iz pravilnika o strokovni izobrazbi uslužbencev gospodarskih organizacij, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim poslovanjem (Uradni list FLRJ št. 43-55, čl. 18 in čl. 19)

korespondenta

z znanjem tujih jezikov (zaželeno je znanje angleščine, francoščine in nemščine)

nameščence

komercialiste za nabavni oddelki

Plača po tarifnem pravilniku

Ponudbe pošljite na upravo podjetja TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ«, Kidričevo.

1988

**ELEKTROKOVINA, MARIBOR**

je izdala

katalog

vseh svojih proizvodov, in to elektromotorjev, svetilk in elektrospojnega materiala

**CENA KATALOGU JE
1500 DINARJEV**

Opozarjamo, da bo skoraj izšel v založbi »Elektrovina« PRIROČNIK ZA ELEKTRIČNE PREDSPOJNE SPRAVE IN SPOJNE SCHEME ZA FLUORESCENTNE SVETILKE.

Interesenti, obrnite se na »ELEKTROKOVINO«, MARIBOR, telefon št. 30-60, M-181

POZIV

UPRAVA PODJETJA

INDUSTRIJA PLATNIH IZDELKOV

JARŠE — pošta Domžale

poziva

v smislu člena 22 uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih podjetij (Uradni list FLRJ št. 56-1953) in v zvezi s členom 27 pravil podjetja vse svoje bivše delavce in uslužbence, ki so bili na koncu leta 1955 s podjetjem v delovnem razmerju in da je to delovno razmerje trajalo najmanj 6 mesecev v tem letu, ali pa, če so bili v teku leta vsaj 9 mesecev v delovnem razmerju in jim je delovno razmerje prenehalo po njihovi odpovedi, ali pa tudi, da so bili v teku tega leta 6 mesecev v delovnem razmerju, pa jim je delovno razmerje prenehalo zaradi odpovedi s strani podjetja, ali pa tudi po samem zakonu zaradi upokojitve, dolgotrajne nepretrgane bolezni, telesne ali duševne nesposobnosti za delo, zaradi odhoda na odsluženje kadrovskega roka itd., da se zglasijo osebno v podjetju ali pismeno javijo naslove svojega sedanjega bivališča upravi podjetja

**zaradi izplačila deleža pri končni delitvi plač
iz dobička za leto 1955**

Tisti bivši delavci in uslužbenci, ki jim je delovno razmerje odpovedalo podjetje zaradi disciplinsko ali sodno kaznivega dejanja, ali so zapustili delo brez odpovedi, nimajo pravice do tega deleža.

Osebe ali pismene prijave sprejema sekretariat podjetja do 31. junija 1956. Po tem roku dospelih prijav ne bomo upoštevali.

Uprava podjetja

1980

RAZPIS**Občinski ljudski odbor Radovljica**

KOMISIJA ZA RAZPIS MEST DIREKTORJEV, UPRAVNIKOV IN POSLOVODIJ

razpisuje v smislu člena 10. zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34-371-55) in po členu 90 uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51-53)

**mesta direktorjev
ozir. upravnika**

pri naslednjih podjetjih:

1. Pri Splošnem gradbenem podjetju »GORENJC«, Radovljica

z naslednjimi pogoji:

gradbeni inženir z najmanj 5-letno prakso in mora imeti pooblastilo za gradnje, po možnosti tudi za projektiranje; ali gradbeni tehnik z najmanj 10-letno prakso in pooblastilom za gradnje ter po možnosti za projektiranje

2. Pri Tekstilni tovarni »SUKNO«, Zapuže

z naslednjimi pogoji:

tekstilni tehnik z najmanj 10-letno prakso in mora biti več v upravnih poslih

3. Pri Trgovskem podjetju »TOBAK«, Radovljica

z naslednjimi pogoji:

komercialist z najmanj 5-letno prakso in mora biti več v upravnih poslih

Interesenti naj se prijavijo in vložijo pravilno kolkovane pismene prošnje v roku 15 dni po objavi na Občinski ljudski odbor Radovljica. Prošnji je treba priložiti življenjepis, dokaze o šolski in strokovni izobrazbi ter opis dosedanje zaposlitve, kakor tudi potrdilo o nezakovanju.

**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
RADOVLJICA**

1984

DROBNI OGLASI

VAJENCI

VAJENCA za tesarsko obrt sprejemem. Ponudbe poslati v oglašni oddelki...

SLUŽBO NAMESCENKE želim v Ljubljani. Več let sem delala kot pisarniška referentka...

RAZPIS

Personalna komisija Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana razpisuje mesto

ŠEFA RAČUNOVODSTVA

Pogoji: Srednja strokovna izobrazba, daljša praksa v računovodstvu...

MLAJŠI MOŠKI

50-odstotni invalid, išče primerno zaposlitev. Poštev pride lažje delo...

SLUŽBO IŠČE

BOLNICAR LABORANT, vesten, starijša verzirana moč, želi dobiti službo...

RAZPIS

Personalna komisija Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana razpisuje mesto

ŠEFA RAČUNOVODSTVA

Pogoji: Srednja strokovna izobrazba, daljša praksa v računovodstvu...

MLAJŠI MOŠKI

50-odstotni invalid, išče primerno zaposlitev. Poštev pride lažje delo...

PRODAM

MOSTNO TEHTNICO, 7,5 t - prodaja uprava komunale dejavnosti v Izoli...

PRODAM

KROJAŠKI SIVALNI STROJ znamke »Mudlos«, prodam. Naslov v podr. LP v Zagorju...

PRODAM

STROJNI INŽENIR all strojni tehnik dobi namestitve. Pogoji: znanje strojkovnega vodstva...

PRODAM

KVALIFICIRANEGA RADIOTEHNIKA sprejme Inštitut za elektrotehniko v Ljubljani...

PRODAM

STROJNI INŽENIR, ki obvlada motortehniko, dobi službo. Pogoji: pet let prakse...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

MOSTNO TEHTNICO, 7,5 t - prodaja uprava komunale dejavnosti v Izoli...

PRODAM

KROJAŠKI SIVALNI STROJ znamke »Mudlos«, prodam. Naslov v podr. LP v Zagorju...

PRODAM

STROJNI INŽENIR all strojni tehnik dobi namestitve. Pogoji: znanje strojkovnega vodstva...

PRODAM

KVALIFICIRANEGA RADIOTEHNIKA sprejme Inštitut za elektrotehniko v Ljubljani...

PRODAM

STROJNI INŽENIR, ki obvlada motortehniko, dobi službo. Pogoji: pet let prakse...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

PRODAM

STROJNARSKA ZA ZAŠČITO rastlin za delo v karantenski postaji v Sežani...

TEKSTILNA TOVARNA V AJDOVŠČINI

AJDOVŠČINA sprejme v zaposlitev 2-3 TEKSTILNE TEHNIKE

Zeleti je, da imajo veselje do dela v obratu, ki je še v razvoju.

Pogoji: Dovršena Tekstilna šola. Samsko stanovanje zagotovljeno.

1978

RAZNO

ENOSOBNO STANOVANJE zamenjam za garsonero v centru.

ZAMENJAVA STANOVANJA BEograd - LJUBLJANA, moderno, komfortno stanovanje...

POZORI Sobo v strojem centru, poseben vhod, tekoča voda in priključke...

MINRO SOBICO ALI KABINET išče soliden študent. Lastna posteljnina. Plača zelo dobro.

IZ CELJA DO LJUBLJANE smo izgubili rezervno gumo za avto DKW. Poštenega najditelja prosimo...

Ljudsko revijo Prešernove družbe OBZORNIK

dobite v vseh knjigar-nah, kioskih, trafikah

LICITACIJA

Carinarica Split bo 26. maja 1956 ob 8 prodala na javni dražbi

osebni avtomobil »Volkswagen« v dobrem stanju...

zgoreli osebni avtomobil »Renault«, 25 % uporabljivost...

Pravico do sodelovanja pri licitaciji imajo gospodarska podjetja, ustanove, zadrzne in družbene organizacije...

Udeleženci licitacije morajo pred njenim začetkom položiti licitacijsko kavgvijo...

Informacije in pregled avtomobilov omogoča carinarica vsak dan od 10-12.

Podjetje »Prva iskra«

BARIC (PRI BEOGRADU) razpisuje natečaj

za tehničnega direktorja podjetja

FOGOJI: Tehnološka fakulteta z 10-letno prakso v kemični industriji...

Plača po tarifnem pravilniku podjetja, oziroma po dogovoru.

Nastop službe z julijem letos oziroma po dogovoru.

Ponudbe z obsežnim življenjepisom in opisom dosedanjega dela...

Za vsa podrobna pojasnila vprašajte podjetja preko centrale Beograd...

1978

»8 MART« - TOVARNA NOGAVIC IN TRIKOTAJE

SUBOTICA razpisuje natečaj za sprejem

tekstilnega ali inženirja kemije

Pogoji: Diplomirani inženir tekstilno-tehnoške smeri s 5-letno prakso...

Plača po sporazumu. Nastop službe 1. junija 1956 oziroma po dogovoru.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela pošljite sekretariatu vsom do 31. maja 1956.

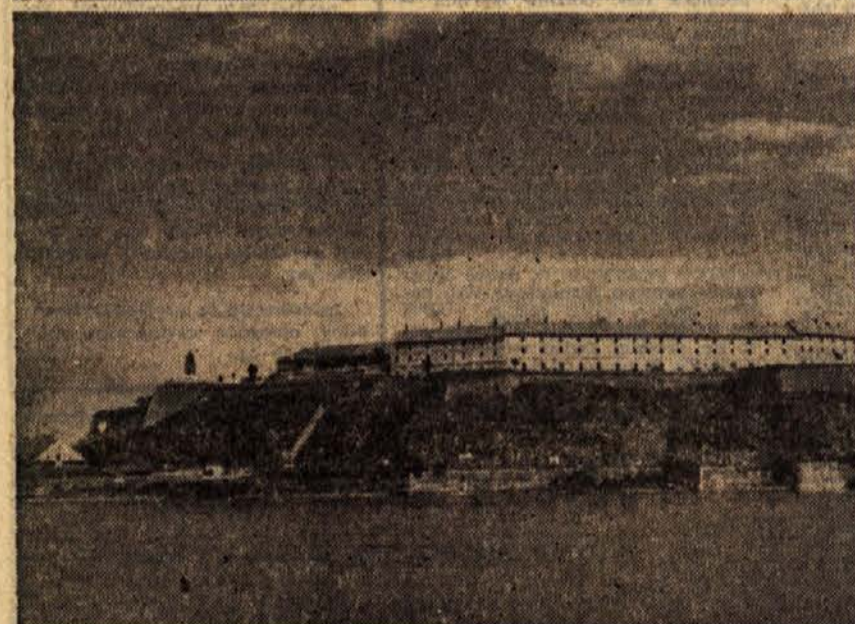
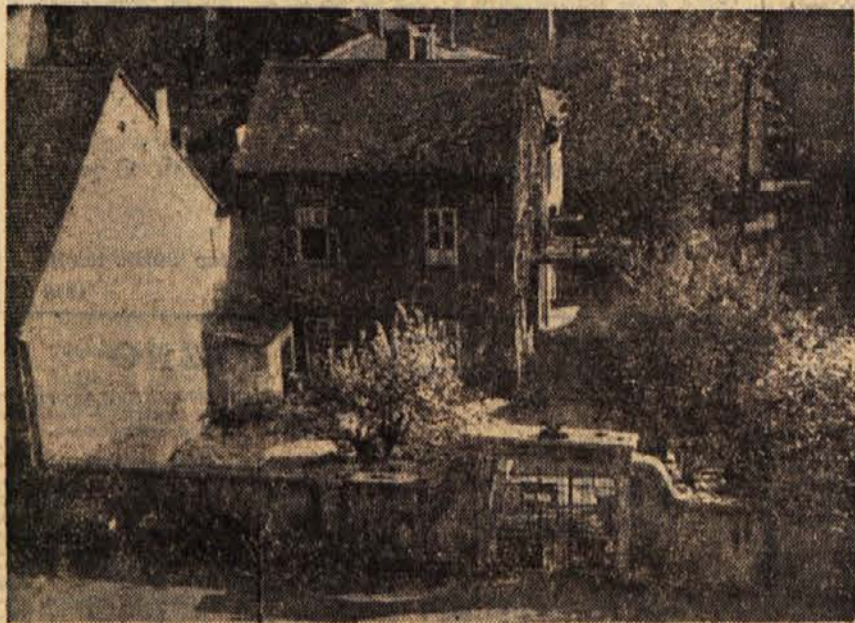
1809

Scenarij:
Tihomir Stanojević
Režija:
Boško Vičević
Tihomir Stanojević

Iz filma o življenju in delu JOSIPA BROZA-TITA

2

Dokumenti življenja



1914

Opravljani izpit ključavničarja mu je odprl pot v nadaljnje težavno življenje delavca, v iskanje dela in kruha.

Postal je član sindikata in Socialno-demokratske stranke ter gojil vročo željo, da bi videl svet.

Od mojstra Knausa je odšel v Kamnik, potem pa na Češkoslovaško, v Nemčijo in Avstrijo. Naučil se je nemščine in se vrnil v Zagreb, da bi kot vojaški obveznik služil v 25. domobranskem polku.

Ker je govoril proti vojni, je bil nekaj časa zaprt v petrovaradinski trdnjavi.

Kot najmlajšega narednika so ga potem poslali na fronto v Galicijo in pozneje v Bukovino.

Ranjen pri Oknu s sulico in ujet je preživel v bolnišnici v Svijažesku trinajst mesecev in se pridno učil ruščine.

Delal je na železnici.

Zivel je med Kirgizi v širni ruski stepi.

Za Lenina in revolucije se je vpisal v mednarodno Rdečo gardo.

Po vojni je sklenil vrniti se v domovino.

V Zagrebu, kjer ga je preganjala policija, je dobil delo v Velikem Trojstvu kot mehanik v mlinu, nadaljeval boj ter zbiral delavce iz Bjelovara in kmete iz okolice.

Toda boj je bil težaven, neenak.

Versajska Jugoslavija ni upoštevala volje ljudstva, izražene v protestih in stankah.

Komunistično partijo, čeprav je bila najmočnejši predstavnik množic, so kmalu prepovedali, Vidovdanska ustava pa je upostavila monarhijo.



Legenda: Iz Siska je Josip Broz Tito odšel v Zagreb, kjer je delal kot pomočnik v delavnici mojstra Augusta Knausa v ulici Prilaz 65. Delavnica je bila v hiši, ki jo vidimo na prvi sliki. Nadaljnja pot ga je privedla v Kamnik, v tovarno kovinskih izdelkov, ki je dobila po njem ime »Titan«. Na sliki iz Kamnika vidimo Josipa Broza Tita (v ozadju) s skupino tovarišev, izmed katerih je nekaj še živih. Kot vojaški obveznik je leta 1913 služil v zagrebški vojašnici, ki jo vidimo na tretji sliki, v trdnjavi Petrovaradin (četrti slika) pa je bil nekaj časa zaprt v krilu pokraj obokanih vrat pri vhodu v trdnjavo, skozi katera je zdaj speljana cesta Beograd—Novi Sad. Za kazen so ga potem poslali na fronto v Galicijo.

Cas, ki ga je Josip Broz Tito preživel v ruskem ujetništvu, je bil poln zanimivih podrobnosti. Slika 7 prikazuje trenutek iz časov revolucije.

Kot delavec v Velikem Trojstvu, vasi pri Bjelovaru, ki jo vidimo na 8. sliki, je Josip Broz stanoval blizu Polakovoga mlina v hišici, ki jo vidimo na 9. sliki in na kateri je vzdana zdaj spominska plošča. 10. slika prikazuje prvo stran oktroirane Vidovdanske ustave.

